

**Finansijski izvještaji
za godinu koja se završava
31. decembra 2021. godine
pripremljeni u skladu sa
MSFI i Izvještaj nezavisnog
revizora**

MF Banka a.d. Banja Luka

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 – 4
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha	5
Bilans stanja	6
Izveštaj o promjenama u kapitalu	7
Bilans tokova gotovine	8
Napomene uz finansijske izvještaje	9 – 83

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Nadzornom odboru i akcionarima MF banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja akcionarskog društva MF Banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2021. godine, i izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum i napomena uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2021. godine i njenu finansijsku uspješnost, te njene novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MrevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja Banke u Republici Srpskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna pitanja revizije Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja od komitenata – očekivani kreditni gubici	Revizijski pristup
Kao što je navedeno u napomeni 16 vrijednost datih kredita iskazana je u bruto iznosu od 456.861 hiljada BAM, odnosno neto vrijednosti u iznosu od 412.892 hiljade BAM i umanjenjem vrijednosti za očekivane kreditne gubitke u iznosu od 43.969 hiljada BAM (napomena 11). Banka od 01. januara 2020. godine primjenjuje Metodologiju za izračunavanje ispravke vrijednosti za očekivane gubitke prema zahtjevima MSFI 9 i Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu („Metodologija“) opisana u Napomeni 3. S obzirom da obračun umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtjeva upotrebu složenih i kompleksnih modela i procjenu Uprave Banke, sam postupak utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen subjektivnoj procjeni Uprave Banke. Zbog kompleksnosti obračuna očekivanih kreditnih gubitaka i izloženosti subjektivnoj procjeni Uprave Banke, obračun umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja je odabran za ključno pitanje u reviziji finansijskih izvještaja za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine. Uprava Banka je dala više informacija u napomenama 3.7. Finansijski instrumenti, 11 Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, 16 – Krediti plasirani komitentima i 29.5. Kreditni rizik.	Stekli smo razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava Banke u procesu mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacioni sistem i pripadajuće interne kontrole. Procijenili smo i testirali dizajn, implementaciju i operativnu efikasnost ključnih kontrola za identifikaciju izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika. Procijenili smo i testirali kriterijume za faze (Stage-ove) u koje se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja. Na osnovu procjene rizika, na bazi uzorka testirali smo obračun očekivanih kreditnih gubitaka i primjenu Metodologije, kao i pretpostavki koje su korištene za izradu Metodologije. Na bazi uzorka provjerena je usaglašenost Metodologije sa zahtjevima MSFI 9. Na bazi uzorka provjerili smo obračun koji je Banka izvršila za očekivane kreditne gubitke za kredite koji su obezvrijeđeni na grupnoj osnovi. Na bazi uzorka testirali smo pojedinačno značajne kreditne izloženosti kako bismo procijenili rezervisanja za očekivane kreditne gubitke gdje je vršena individualna ispravka vrijednosti. Provjerili smo kriterije koji su bili osnov za određivanje da li je obezvrijeđenje nastalo i da li su postojali uslovi za izračun na individualnoj osnovi. Na bazi uzorka provjerili smo kriterije za povećanje kreditnog rizika u vezi sa uticajem Covid -19. Razmatrali smo pretpostavke Uprave, uključujući procjene budućih novčanih tokova, procjenu vrijednosti pripadajućih kolaterala i procjene nadoknadivosti istih. Procijenili smo modele koji se koriste, razumnost pretpostavki, te potpunost i tačnost podataka koje je Banka koristila za procjenu i očekivanih kreditnih gubitaka, a koji imaju slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika.

Odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora za finansijske izvještaje

Uprava Banke je odgovorna za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava Banke utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Banka.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

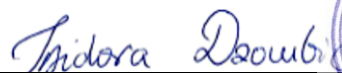
Mi komuniciramo sa Nadzornim odborom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo Nadzornom odboru izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtijeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih Nadzornom odboru, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj Izvještaj nezavisnog revizora je Nevena Milinković, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 18. april 2022. godine

Isidora Džombić,
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Milinković
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

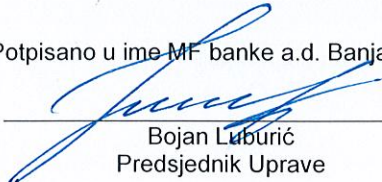
IZVJEŠTAJ O DOBITKU I GUBITKU I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2021. godine
(U hiljadama BAM)

	Napomena	Godina koja se završava 31. decembra 2021.	Godina koja se završava 31. decembra 2020.
Prihodi po osnovu kamata	5	37.772	34.063
Rashodi po osnovu kamata	6	(8.034)	(8.191)
Neto prihod po osnovu kamata		29.738	25.872
Prihodi po osnovu naknada i provizija	7	9.037	6.846
Rashodi po osnovu naknada i provizija	8	(2.281)	(1.569)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		6.756	5.277
Ostali prihodi poslovanja	9	2.213	2.629
Ostali rashodi poslovanja	10	(19.178)	(16.741)
Kursne razlike, neto		43	(13)
Umanjenje vrijednosti i rezervisanja (neto rezervisanja)	11	(9.801)	(11.816)
Dobitak iz poslovanja prije oporezivanja		9.771	5.208
Porez na dobit	12	(1.160)	(892)
Neto dobitak tekuće godine		8.611	4.316
Ostali ukupni rezultat		223	102
Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz OSD		223	102
Ukupan rezultat za obračunski period		8.834	4.418
Zarada po akciji:			
- Obična zarada po akciji (u BAM)	24	16,84	8,44

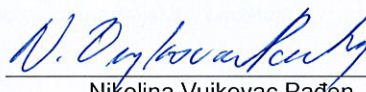
Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Priloženi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke dana 18. aprila 2022. godine.

Potpisano u ime MF banke a.d. Banja Luka:

 Bojan Luburić
 Predsjednik Uprave

 Nikolina Vujkovac Pađen
 Rukovodilac Sektora računovodstva i
 finansija

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

Na dan 31. decembra 2021. godine

(U hiljadama BAM)

	Napomene	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	13	106.732	99.823
Sredstva kod drugih banaka	14	12.268	14.276
Hartije od vrijednosti	15	49.521	35.939
Kredit plasirani komitentima	16	412.892	347.924
Nekretnine i oprema	17	2.640	2.475
Nematerijalna ulaganja	17	191	270
Investiciona ulaganja	17.1	4.505	4.546
Poslovni prostori uzeti u najam	17.2	6.879	7.721
Ostala aktiva	18	4.666	5.325
Ukupna aktiva		600.294	518.299
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti banaka	19	10.056	7.540
Depoziti komitenata	19	448.825	384.583
Obaveze po kreditima	20	43.227	37.512
Subordinirani dug	21	6.964	6.964
Ostala pasiva	22	12.543	11.816
Rezervisanja za beneficije za zaposlene i ostale potencijalne obaveze	11 a), b)	758	797
Ukupne obaveze		522.373	449.212
Kapital			
Akcijski kapital	23	51.141	51.141
Emisiona premija		1.307	1.307
Rezerve kapitala	23	1.840	1.402
Akumulirana dobit/(gubitak)		15.022	10.921
Dobitak tekućeg perioda		8.611	4.316
Ukupan kapital		77.921	69.087
Ukupna pasiva		600.294	518.299
Potencijalne i ugovorene obaveze	25	87.545	66.866

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2021.
(U hiljadama BAM)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve kapitala	Akumulirani dobitak/ (gubitak)	Ukupno
Stanje 31. decembar 2019. godine / 1. januar 2020. godine	51.141	1.307	1.002	14.137	67.587
Efekti prelaska na Metodologiju u skladu sa MSFI 9 i Odlukom o utvrđivanju kreditnih gubitaka	-	-	(2.918)	-	(2.918)
Ponovo iskazano stanje 1. januar 2020. godine	51.141	1.307	(1.916)	14.137	64.669
Izdvajanje rezervi na teret akumulirane dobiti	-	-	298	(298)	-
Rezerve kapitala za kreditne gubitke	-	-	2.918	(2.918)	-
Ukupno transakcije sa vlasnicima	-	-	3.216	(3.216)	-
Neto dobitak tekućeg perioda	-	-	-	4.316	4.316
Revalorizacije rezerve po osnovu HOV	-	-	102	-	102
Ukupan rezultat za obračunski period	-	-	102	4.316	4.418
Stanje 31. decembar 2020. godine	51.141	1.307	1.402	15.237	69.087
Izdvajanje rezervi na teret akumulirane dobiti	-	-	215	(215)	-
Ukupno transakcije sa vlasnicima	-	-	215	(215)	-
Neto dobitak tekućeg perioda	-	-	-	8.611	8.611
Revalorizacije rezerve po osnovu HOV	-	-	223	-	223
Ukupan rezultat za obračunski period	-	-	223	8.611	8.834
Stanje 31. decembar 2021. godine	51.141	1.307	1.840	23.633	77.921

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Za godinu koja se završava 31. decembra 2021. godine
(U hiljadama BAM)

	Godina koja se završava	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti:		
Prilivi od kamata	35.141	30.832
Prilivi od naknada i provizija	8.795	6.645
Odlivi po osnovu kamata	(5.815)	(6.412)
Odlivi od naknada i provizija	(2.462)	(1.569)
Prilivi po osnovu naplate otpisanih potraživanja	815	1.098
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenim i dobavljačima	(15.993)	(16.074)
<i>Neto tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>20.481</u>	<u>14.520</u>
Promjene na poslovnim sredstvima i obavezama:		
Neto povećanje kredita plasiranih komitentima	(74.616)	(44.213)
Plasmani drugim bankama	-	3.000
Plaćen porez na dobit	(821)	(1.436)
Neto povećanje depozita banaka	2.516	507
Neto povećanje depozita komitenata	65.478	21.181
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>13.038</u>	<u>(6.441)</u>
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja:		
Primici kamata	985	798
Nabavka nematerijalnih sredstava	(10)	(113)
Nabavka osnovnih sredstava	(352)	(332)
Kupovina drugih ulaganja	(13.437)	(5.192)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>	<u>(12.814)</u>	<u>(4.839)</u>
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja:		
Uzete obaveze po kreditima	17.077	22.097
Povrat obaveza po kreditima	(12.447)	(3.252)
<i>Neto (odliv)/priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti</i>	<u>4.630</u>	<u>18.845</u>
Neto povećanje novčanih sredstava	<u>4.854</u>	<u>7.565</u>
Efekti promjene deviznog kursa	42	(13)
Efekti promjene ispravke vrijednosti	5	-
Novčana sredstva na početku godine	<u>114.099</u>	<u>106.547</u>
Novčana sredstva na kraju godine	<u>119.000</u>	<u>114.099</u>
Novčana sredstva se sastoje od sljedećih pozicija:		
- Novčana sredstva i sredstva kod Centralne Banke	106.732	99.823
- Sredstva kod drugih banaka	12.268	14.276
	<u>119.000</u>	<u>114.099</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE

MF banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: "Banka") je osnovana 12. juna 2007. godine i to pod nazivom IEFK BANKA A.D. BANJA LUKA.

U postupku registracije Banke za vršenje osnovnih djelatnosti ispunjeni su svi uslovi koji su zahtijevani od strane regulatornih organa. Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: "ABRS" ili "Agencija") je svojim Rješenjem broj 03-231-11/2007 od 11. maja 2007. godine izdala dozvolu za rad i osnivanje Banke, dok je Rješenjem broj 03-657-4/2007 od 12. jula 2007. godine izdala dozvolu Banci za obavljanje međubankarskih platnih transakcija.

Na Skupštini akcionara održanoj 6. aprila 2010. godine prethodni akcionari Banke su donijeli odluku o prodaji 100% kapitala Banke (napomena 24.) nakon čega su potpisali Ugovor o kupoprodaji kapitala dana 8. jula 2010. godine, od kada većinski akcionar Banke postaje MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka, kada i preuzima upravljanje i kontrolu nad Bankom. MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka je matično društvo Banke.

Na osnovu odluke novih akcionara Banke i rješenja nadležnog suda u Banjoj Luci od 26. novembra 2010. godine, Banka mijenja naziv u MF banka a.d., Banja Luka.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa propisima Republike Srpske dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Sjedište Banke je u Banjoj Luci, ulica Aleja Svetog Save 61. Na dan 31.12.2021. godine Banka svoje poslovanje obavlja u sjedištu u Banjoj Luci, Ulica Aleja Svetog Save 61 i preko filijala Banja Luka, Prijedor, Bijeljina, Derventa, Doboj, Istočno Sarajevo, Tuzla, Cazin, Gradačac, Ilidža, Zenica, Trebinje te preko ekspozitura Prnjavor, Teslić, Novi Grad, Zvornik, Pale, Laktaši, Gračanica, Živinice, Banja Luka, Novi Grad Sarajevo, Bugojno, Brčko, Bihać, Srebrenik, Gradiška, Velika Kladuša i šaltera u Novoj Topoli, Omarskoj i Petrovu.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala 261 zaposlenog radnika (31. decembra 2020. godine: 247 zaposlenih).

Organi upravljanja i nadzor Bankom su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Banke. Članove Nadzornog odbora imenuje Skupština Banke. Banku zastupa i predstavlja predsjednik Uprave. Banka je formirala Kreditne odbore i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, te različite komisije.

Na dan 31. decembra 2021. godine organe upravljanja i nadzor Banke čine:

Nadzorni odbor:

- Aleksandar Kremenović, predsjednik
- Mladen Bosnić, član
- Dželila Huremović, član
- Freider Wohrmann, nezavisni član
- Srećko Bogunović, nezavisni član

Uprava Banke:

- Bojan Luburić, predsjednik
- Sandra Lonco, član
- Dragan Đurić, član

Odbor za reviziju (Svi članovi odbora za reviziju su nezavisni članovi):

- Đurđica Dragojević, predsjednik,
- Željko Pena, član
- Radmila Bjeljac, član
- Sanja Brkić, član
- Mira Cvijan, član

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) u smislu Zakona o računovodstvu i reviziji i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).

Agencija za bankarstvo Republike Srpske donijela je Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu Odluka) koja se primjenjuje od 01. januara 2020. godine. Rezultat sprovođenja Odluke su razlike proistekle iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtjevane Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9).

U skladu sa Odlukom Banka je formirala veće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke i ostalu aktivu u iznosu od 2.553 hiljada BAM u odnosu na iznos dobijen obračunom koji je rezultat internog modela Banke koji je bio u primjeni do 31. decembra 2019. godine, a prema zahtjevima MSFI 9. Razlike na dan 31.12.2021. i 31.12.2020. godine proizilaze kako slijedi:

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra	
	2021.	2020.
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti na nivou kreditnog rizika 1	670	151
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti na nivou kreditnog rizika 2	938	207
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti na nivou kreditnog rizika 3	1.068	1.098
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 26. Odluke za izloženosti potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostalih potraživanja	(123)	(76)

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Banke su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim za hartije od vrijednosti koje su iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kao što je dalje opisano u računovodstvenim politikama.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i primljena i data sredstva.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Banka je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine koristilo direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u Konvertibilnim markama (BAM) koja predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Načelo stalnosti poslovanja

Uprava Banke je procijenila sposobnost Banke da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uključujući i uticaj pandemije COVID - 19 i zadovoljni su što Banka raspolaže sa resursima da nastavi poslovanja u doglednoj budućnosti. Osim toga, rukovodstvo nije svjesno bilo kakve materijalne neizvjesnosti koje bi mogle da dovedu do značajne sumnje na sposobnost Banke da nastavi poslovanje. Zbog toga, finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.5. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI")

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Izmjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“, MSFI 7 „Finansijski instrumenti: objavljivanja“, MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i MSFI 16 „Najmovi – Reforma referentne kamatne stope – faza 2 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine);
- Koncesije za iznajmljivanje u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. (Izmjene MSFI 16) (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine);
- Reforma referentne kamatne stope, faza 2 (dopune MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16) (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine);

Primjena ovih standarda, izmjena i tumačenja nema značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke u tekućem periodu.

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni od strane Odbora, ali nisu još na snazi:

- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“, uključujući izmjene MSFI 17 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023. godine),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023. godine),
- Izmjene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ – Prihodi prije namjeravane upotrebe (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. godine),
- Izmjene MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ – Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.);
- Izmjene MSFI 3 Poslovna spajanja – Reference na konceptualni okvir s izmjenama i dopunama MSFI 3 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. godine),
- Izmjene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ – Produženje privremenog izuzeća od primjene MSFI 9 (datum isteka privremenog izuzeća od MSFI 9 produžen je na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023. godine),
- Izmjene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata i dalje izmjene i dopune (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme do okončanja istraživačkog projekta o kapitalnoj metodi),
- Izmjene i dopune različitih standarda zbog „Poboljšanja MSFI-jeva (ciklus 2018.-2020.)“ koji proizilaze iz godišnjeg projekta poboljšanja MSFI-jeva (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno radi uklanjanja nedosljednosti i pojašnjavanja formulacija (Izmjene MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41 na snazi su za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. godine).

Banka je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

2.6. Uticaj Pandemije Covid -19

Prva polovina 2020. godine je u značajnoj mjeri obilježena dešavanjima u vezi sa virusnim oboljenjem COVID-19, koja su se i tokom 2021. godine, između ostalog, reflektovala na ekonomiju, a samim tim i na finansijski, odnosno bankarski sistem u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, i šire. Agencija za bankarstvo Republike Srpske je donijela Odluku o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Banka je na osnovu navedene odluke donijela Program posebnih mjera za klijente pogođene kriznom situacijom sa setom mjera, koji obuhvataju privremeni moratorijum i posebne (primjerene) modalitete (moratorijum, grejs period, produženje roka, dodatna izloženost i druge mjere s ciljem olakšavanja urednosti plaćanja obaveza klijenata i održavanja poslovanja).

U pregledu ispod su navedeni podaci o broju mjera i iznosu bilansnih izloženosti:

„Covid mjere“ 31.12.2021.	Aktivne mjere/ bruto kredit		Istekle mjere/ bruto kredit		(u hiljadama BAM) Ukupno	
	Broj mjera	Iznos	Broj mjera	Iznos	Broj mjera	Iznos
Pravna lica	200	30.855	271	33.060	471	63.915
Stanovništvo	217	9.585	866	22.840	1083	32.425
Ukupno	417	40.440	1.137	55.900	1.554	96.340

„Covid mjere“ 31.12.2021.	Stage 1 na dan odobranja „Covid mjere“ Bruto kredit	Stage 2 na dan odobranja „Covid mjere“ Bruto kredit	Stage 3 na dan odobranja „Covid mjere“ Bruto kredit	(u hiljadama BAM) Ukupno
Pravna lica	49.748	13.979	188	63.915
Stanovništvo	25.500	5.957	968	32.425
Ukupno	75.248	19.936	1.156	96.340

Kroz odobravanje ovih mjera Banka je nastojala da klijentima koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim efektima pandemije odobri olakšice kroz koje će se omogućiti da u narednom periodu uspostave održiv model poslovanja i uredno izmiruju kreditne obaveze prema Banci. Istovremeno, Banka nastavlja da aktivno, intezivno i sa posebnom pažnjom vrši prepoznavanje rizika, posebno kreditnog, rizika likvidnosti i izvora finansiranja sa aspekta uticaja pandemije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi od kamata i naknada

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente, osim finansijske instrumenate klasifikovane kao raspoloživi za prodaju ili utvrđeni po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, iskazuju se po fer vrijednosti primljenih ili datih sredstava, i prezentovani su kao Prihodi ili Rashodi po osnovu kamata, odnosno Prihodi ili Rashodi po osnovu naknada i provizija, u bilansu uspjeha.

Prihod od kamata je vremenski razgraničen i priznaje se metodom efektivne kamatne stope, koja predstavlja stopu koja tačno diskontuje (svodi) procijenjene buduće novčane tokove u toku očekivanog vijeka finansijske imovine na neto nadoknadivu vrijednost te imovine prilikom inicijalnog priznavanja.

Naknade za odobravanje kredita se vremenski razgraničavaju i amortizuju u toku trajanja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope, i prezentovani su u okviru Prihoda od kamata.

Prihodi od kamata se priznaju isključivo za kredite i druge plasmane kod kojih ne postoje problemi u naplati, odnosno koji ne predstavljaju nekvalitetne (obezvrjeđene) plasmane. Obračuni potraživanja za kamate po kreditima i drugim plasmanima, kod kojih postoje problemi u naplati odnosno koji predstavljaju nekvalitetne (obezvrjeđene) plasmane, evidentiraju se u vanbilansnoj evidenciji, a priznaju se kao prihod perioda samo ako su naplaćeni.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan. Potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu na dan bilansa stanja. Kursne razlike, nastale kao rezultat preračunavanja, knjižene su u korist prihoda ili na teret rashoda.

3.3. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja se evidentiraju po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	Stopa (%)	Vijek trajanja (godina)
Građevinski objekti	1,3%	77
Putnički automobili	15,5%	6,5
Kompjuterska oprema	25%	4
Telefonske centrale	7%-10%	10-14,3
Namještaj	10%-12,5%	8-10
Nematerijalna ulaganja	20%	5

Rukovodstvo Banke smatra da stope amortizacije realno odražavaju način očekivanog trošenja budućih ekonomskih koristi od korišćenja opreme i nematerijalnih ulaganja.

Amortizacija sredstava započinje kada ono postane raspoloživo za korišćenje, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno da sredstvo funkcioniše na način na koji to predviđa rukovodstvo Banke.

Oprema čiji je rok trajanja kraći od godinu dana ima tretman sitnog inventara i u cijelosti se otpisuje prilikom stavljanja u upotrebu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine koje Banka kao vlasnik ili korisnik finansijskog lizinga drži radi ostvarivanja zarade od izdavanja nekretnosti i/ili radi uvećanja kapitala, a ne radi upotrebe za pružanje usluga ili za potrebe administrativnog poslovanja.

Početno priznavanje investicione nekretnine vrši se po nabavnoj vrijednosti uvećanoj za zavisne troškove. Nakanadno mjerenje investicione nekretnine se vrši u visini nabavne vrijednosti umanjenom za ukupan iznos obračunate amortizacije i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	Stopa (%)	Vijek trajanja (godina)
Građevinski objekti	1,3%	77

3.5. Poslovni prostori uzeti u najam

Banka se opredjelila da MSFI 16 "Najmovi" primjenjuje od datuma njegovog stupanja na snagu tj. od 01. januara 2019. godine primjenom kumulativnog "catch-up" pristupa.

Zajmoprimac na početku korištenja ugovora procjenjuje da li ugovor, ili dio ugovora, predstavlja najam. Ugovor ili dio ugovora predstavlja najam ako se ugovorom prenosi pravo na kontrolu upotrebe identifikovanog sredstva u određenom periodu u zamjenu za naknadu. Kontrola je prenijeta kada zajmoprimac ima pravo da upravlja korišćenjem identifikovanog sredstva i da ostvari ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva.

Banka kao primalac najma koristi izuzeća od najma u slučajevima kratkoročnog najma i najma za sredstva male vrijednosti.

U skladu sa MSFI 16 Banka kao primalac najma priznaje sredstvo s pravom korišćenja i obavezu po osnovu zakupa na datum početka najma. Datum početka najma je datum na koji davalac najma daje osnovno sredstvo (tj. sredstvo koje je predmet najma) na raspolaganje primaocu najma.

Banka kao primalac najma kao trošak perioda priznaje amortizaciju sredstava sa pravom korišćenja, kamatu na obaveze po osnovu zakupa i poreske obaveze.

Prilikom obračuna amortizacije sredstva sa pravom korišćenja Banka koristi proporcionalni metod obračuna kroz period trajanja zakupa.

Kao kamatnu stopu na obaveze po osnovu zakupa Banka primjenjuje inkrementalnu stopu zaduživanja, koja je definisana kao kamatna stopa koju bi Banka kao primalac zakupa morala platiti da u sličnom periodu i uz slične garancije pozajmi sredstva potrebna za nabavku sredstva slične vrijednosti kao sredstvo s pravom korišćenja u sličnom ekonomskom okruženju.

3.6. Umanjenje vrijednosti stalne imovine

Na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju, Banka preispituje knjigovodstvene iznose svoje opreme i nematerijalnih ulaganja da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Ako nije moguće procijeniti nadoknadiivi iznos pojedinog sredstva, Banka procjenjuje nadoknadiivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada. Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjeni nadoknadiivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadiivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadiivog iznosa tog sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

Na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine, na osnovu procjene rukovodstva Banke, ne postoje indikacije da je vrijednost opreme, nematerijalnih ulaganja i investicionih nekretnina obezvrjeđena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijska instrumenti

Finansijskim instrumentom se smatra svaki ugovor kojim nastaje finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza Banke, uz istovremeno nastajanje finansijske obaveze, odnosno finansijskog sredstva trećih lica.

Klasifikacija finansijske imovine vrši se na slijedeće načine, odnosno:

- mjeri se po amortizovanom trošku ako su ispunjena slijedeća oba navedena uslova:
 - a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske sredstava kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi.
 - b) ukoliko ugovornim uslovima finansijske imovine, nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici izvanredno.
- mjeri se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba slijedeća uslova:
 - a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijskog sredstva.
 - b) ugovornim uslovima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici izvanredno.
- mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ukoliko nije mjereno po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijske obaveze se klasifikuju kao obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ili po amortizovanoj vrijednosti. Ukoliko su namijenjene trgovanju, klasifikuju se kao obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska imovina

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja obuhvataju plasmane bankama i plasmane klijentima, bez namjere daljeg trgovanja. Banka vrednuje kredite i potraživanja kao finansijsku imovinu po amortizovanom trošku ukoliko su oba od slijedećih uslova ispunjena:

- a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske sredstava kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi.
- b) ukoliko ugovornim uslovima finansijske imovine, nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici izvanredno.

Početno mjerenje kredita i potraživanja se vrši po fer vrijednosti. Naknadno vrednovanje kredita i potraživanja se vrši po metodi amortizovanih troškova primjenom efektivne kamatne stope.

Efektivna kamatna stopa uključuje naknade koje se direktno mogu pripisati kreditu i plasmanu.

Na svaki datum bilansiranja Banka vrši procjenu impariteta odnosno da li postoje dokazi da je neki kredit/plasman ili grupa kredita /plasmana obezvrijeđena.

Kriteriji koje Banka koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz o obezvrijeđivanju uključuju:

- kašnjenje u plaćanju ugovorene otplate glavnice i kamate,
- poteškoće u novčanim tokovima (pad pokazatelja neto dobiti, prihoda od prodaje, adekvatnosti kapitala),
- kršenje ugovorenih obaveza,
- započinjanje postupka stečaja,
- smanjenje vrijednosti instrumenata obezbjeđenja.

Ako bilo koji od navedenih dokaza postoji, mora se procijeniti nadoknadiivi iznos sredstava (vrijednost koja se može povratiti) i ukoliko je on manji od knjigovodstvene vrijednosti sredstva, potrebno je priznati gubitak usljed umanjenja u bilansu uspjeha, a u bilansu stanja otpisati knjigovodstvenu vrijednost sredstva na niži nadoknadiivi iznos.

U slučaju kredita i potraživanja obezvrijeđenje se pojavljuje ako postoji objektivni dokaz da ukupan iznos plaćanja, koji je utvrđen ugovorom, u pogledu glavnice duga i kamate, neće biti ostvaren.

Gubitak zbog obezvrijeđenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti kredita i njegovog procijenjenog nadoknadiivog iznosa.

Nadoknadiivi iznos je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih priliva po kreditu diskontovanih po efektivnoj kamatnoj stopi.

Obezvrijeđenje se procjenjuje pojedinačno, prije svega za kredite koji su individualno značajni ili na grupnoj osnovi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijska instrumenti (nastavak)

Obračuni kamata tekućeg perioda na nekvalitetnu aktivu imaju tretman suspendovane kamate, što znači da se dalji obračun kamate evidentira u vanbilansnoj evidenciji.

Priznavanje gubitka zbog obezvređenja se vrši na teret bilansa uspjeha. Iznosi za koje je vrijednost kredita/plasmana umanjena po osnovu gubitka vode se preko računa ispravke vrijednosti.

Ukoliko se iznos gubitka smanjuje usljed događaja nastalih nakon njegovog inicijalnog priznavanja, ukidanje gubitka se vrši u korist bilansa uspjeha kao dobitak, ali ukidanje gubitka tj. dobitak ne može da bude u iznosu većem od amortizovane vrijednosti koja bi bila na dan ukidanja da gubitak nije bio priznat.

Politika rezervisanja po osnovu kreditnih gubitaka detaljno je objašnjena u „Metodologija procjene ispravke vrijednosti i obračuna rezervisanja (napomena 4.).

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Kao finansijsku imovinu koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit Banka podrazumjeva kategoriju dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ukoliko su ispunjeni slijedeći uslovi:

- a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijskog sredstva.
- b) ugovornim uslovima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu izvanredno.

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se vrednuju po fer vrijednosti sa priznavanjem dobitaka i gubitaka uslijed promjene fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Prihodi od kamata i dobiti i gubici od kursnih razlika se priznaju u bilansu uspjeha na isti način kao i finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobiti ili gubici priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuju iz ostale sveobuhvatne dobiti u bilans uspjeha.

Početno mjerenje se vrši po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se direktno mogu pripisati njihovoj kupovini/sticanju/izdavanju.

Naknadno mjerenje se vrši po fer vrijednosti. Fer vrijednost se određuje na aktivnom tržištu (berzi) i predstavlja ponuđenu cijenu berze na dan vrednovanja finansijskog sredstva ili u slučaju odsustva aktivnog tržišta, na osnovu najbolje procjene Banke o iznosu fer vrijednosti navedenih ulaganja korišćenjem metoda diskontovanja novčanih tokova ili oslanjanjem na mišljenje nezavisnog eksperta.

Kratkoročne promjene fer vrijednosti obuhvataju se u okviru kapitala (povećanje i smanjenje).

Ukoliko Banka utvrdi dugoročni pad fer vrijednosti na ovim sredstvima, svi kumulativni gubici priznati direktno u kapitalu se prenose sa pozicije kapitala na pozicije bilansa uspjeha, iako sredstvo nije isknjiženo.

Banka prihvata datum trgovanja kao način obračuna dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Očekivani kreditni gubici za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne umanjuju knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u bilansu stanja. Iznos koji je jednak rezervisanju koji bi nastalo da je imovina vrednovana po amortizovanom trošku se priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao akumulirani iznos umanjenja vrijednosti sa vezanim priznavanjem u bilansu uspjeha. Akumulirani iznos prizat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuje u bilansu uspjeha nakon prestanka priznavanja.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju dugoročne i kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze, odnosno predstavljaju instrumente finansiranja kao finansijske obaveze ili kao kapital u zavisnosti od ugovornih uslova.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata, umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze se klasifikuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata, dividende, dobiti i gubici koji se odnose na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Banka ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijska instrumenti (nastavak)

Vrednovanje obezvrjeđenja i ispravke vrijednosti

Za vrednovanje obezvrjeđenja Banka primenjuje koncept očekivanog kreditnog gubitka. Banka na kraju svakog mjeseca vrši obračun i knjiženje ispravki vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima, primjenjujući slijedeću metodologiju „Metodologija procjene ispravke vrijednosti i obračuna rezervisanja u skladu sa MSFI 9 i ABRS Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka“

3.8. Porezi i doprinosi

Tekući porez na dobit

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobiti prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske predviđaju mogućnost umanjenja poreske osnovice za iznose ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu za obavljanje vlastite proizvodne djelatnosti i za iznose plaćenog poreza na dohodak i doprinosa na lična primanja za više od 30 novo zaposlenih radnika na kraju poslovne godine.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska potraživanja se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Indirektni porezi i doprinosi

Indirektni porezi i doprinosi uključuju doprinose koji padaju na teret poslodavca, porez na imovinu i različite vrste drugih poreza i doprinosa uključenih u okviru ostalih rashoda iz poslovanja.

3.9. Beneficije zaposlenima

U skladu sa domaćim propisima, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose državnim fondovima za socijalnu zaštitu i penziono osiguranje koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Pomenute obaveze uključuju plaćanje poreza i doprinosa u ime zaposlenih, u iznosu obračunatom u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, Banka je takođe u obavezi da dio poreza i doprinosa iz bruto plata zaposlenih, u ime zaposlenih uplati na račun javnih fondova. Ovi doprinosi knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

U skladu sa zahtjevima IAS 19 "Naknade zaposlenima" Banka vrši aktuarski obračun rezervisanja kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih za otpremine. Banka je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u visini tri mjesečne plate ostvarene od strane zaposlenog.

Troškovi vezani za naknade prilikom odlaska u penziju utvrđuju se korišćenjem metoda kreditiranja projektovanih jedinica, sa aktuarskim odmjeraivanjem koje se vrši na dan bilansa stanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Najam

Banka kao davalac najma

Najam se klasifikuje kao finansijski najam u svim slučajevima kada je Banka davalac najma i to kada se najmom, na korisnika najma, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizlaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi najam se klasifikuje kao operativni najam.

Prihod po osnovu operativnog najma (prihod od zakupa) priznaje se primjenom linearne metode tokom perioda trajanja najma. Indirektni troškovi nastali u pregovorima i ugovaranjem operativnog najma dodaju se knjigovodstvenom iznosu iznajmljenog sredstva i priznaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja najma.

Banka kao korisnik najma

Banka kao primalac najma vrši obračun najma u skladu sa MSFI 16, osim u slučajevima kratkoročnog najma i najma za sredstva male vrijednosti.

Kao trošak perioda Banka priznaje amortizaciju sredstva sa pravom korištenja, kamate na obaveze po osnovu zakupa, poreske obaveze, a za slučajeve kratkoročnog najma i najma za sredstva male vrijednosti Banka priznaje trošak na linearnoj osnovi za vrijeme trajanja najma.

3.11. Rezervisanja

U skladu sa MRS 37 rezervisanje nastaje i priznaje se kada je:

- obaveza nastala kao rezultat prošlog događaja (zakonska, pravna ili izvedena),
- kada je vjerovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveza,
- kada iznos obaveza može pouzdano da se procijeni.

Banka vrši rezervisanje za pokriće obaveza (pravnih, stvarnih i izvedenih). Rezervisanje za troškove se prati po vrstama, a njihovo smanjenje, odnosno ukidanje se vrši u korist prihoda.

Rezervisanje se preispituje na dan svakog bilansa stanja i koriguje da odražava najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza, rezervisanje se ukida.

Banka procjenjuje iznose rezervisanja koje je potrebno priznati u slučaju, sudskih sporova i svim drugim slučajevima kada postoji sadašnja obaveza na dan bilansa stanja kao rezultat prošlog događaja.

U skladu sa MRS 19 Banka formira rezervisanja za otpremnine radnika na osnovu aktuarskog obračuna.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan izvještaja o finansijskom položaju koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek opreme i nematerijalnih ulaganja i investicionih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka opreme, nematerijalnih ulaganja i investicionih ulaganja je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka opreme, nematerijalnih ulaganja i investicionih ulaganja se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Obezvrjeđenje vrijednosti sredstava

Na dan izvještaja o finansijskom položaju rukovodstvo Banke analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvrjeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadiive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja

Metodologija za izračunavanje ispravke vrijednosti za očekivane gubitke prema zahtjevima Međunarodnog finansijskog izvještavanja 9 i ABRs Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka definiše metode i tehnike koje se koriste u u cilju obračunavanja individualne i grupne (portfolio) ispravke vrijednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija Banke.

Metodologija definiše kriterije za određenje tipa finansijske aktive koja se obezvrjeđuje, kriterije za identifikaciju potraživanja koja je potrebno individualno procijeniti kao i kriterije za ocjenu potraživanja koja su predmet grupne procjene i ista se primjenjuje na nivou Banke na sistematičan način i konzistentno tokom vremena. Konzistentnom primjenom Metodologije omogućava se pravovremeno utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka koji proističu usljed neispunjenja ugovornih obaveza od strane klijenata ili značajnog povećanja kreditnog rizika, a sve u cilju zaštite kapitala Banke u periodu kada gubitak bude identifikovan i realizovan.

Metodologija se zasniva na zahtjevima definisanim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) 9 i ABRs Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Istorijski podaci koji se koriste u izračunima su dostupni za posljednje tri godine. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, gdje je to primjenjivo, ova Metodologija se zasniva na pravilima i istorijskim podacima, uvažava objektivne kriterije poslovanja na lokalnom tržištu (korištenje realne diskontne stope prilikom procjene očekivanih novčanih tokova, utrživost kolaterala i vrijeme potrebno za realizaciju, važeće zakonske propise i sudsku praksu u izvršenju istih, trenutne ekonomske uslove i druge relevantne faktore koji utiču na finansijsku sposobnost dužnika) te nameće obavezu Banke da procijeni trenutno stanje ekonomskog okruženja u kojem posluje i u skladu s tim u ispravke vrijednosti ugradi očekivanje za buduće informacije.

Metodologijom se definiše:

- 1) Tip finansijske imovine tj. da li se radi o kupljenoj ili kreditno umanjenoj imovini;
- 2) Određivanje nivoa kreditnog rizika (engl. stage) u kojoj se finansijska imovina nalazi;
- 3) Određivanje limita materijalne značajnosti za pojedinačne izloženosti;
- 4) Identifikaciju izloženosti koje se procjenjuju/klasifikuju na individualnoj odnosno portfolio (grupnoj) osnovi;
- 5) Individualna ispravka vrijednosti;
- 6) Grupna ispravka vrijednosti (na nivou portfolija).

Pored navedenog Metodologija obuhvata sljedeće:

- 1) identifikaciju potraživanja koja se klasifikuju na individualnoj, odnosno portfolio osnovi, te kriterije razvrstavanja potraživanja u homogene grupe sa sličnim karakteristikama (tip klijenta/segmentacija, vrsta kreditnog proizvoda, instrument osiguranja potraživanja, urednost u izmirenju obaveza, sektorska i geografska struktura, i sl.);
- 2) utvrđene metode i tehnike za klasifikaciju na individualnoj, odnosno portfolio osnovi, uključujući i način procjene očekivanog vremena naplate i procenta vrijednosti instrumenta osiguranja potraživanja iz kojeg će biti izvršena naplata (uzeti u obzir sve troškove aktiviranja i naplate), te faktore koji se koriste pri utvrđivanju vremenskih intervala za procjenu gubitaka na osnovu podataka iz ranijih perioda;
- 3) korištene analize, procjene i ostali postupci pri obračunu ispravke vrijednosti,
- 4) osiguravanje tačnih i ažurnih podataka koji se uzimaju u obzir pri ocjeni naplativosti potraživanja;
- 5) jasno određene organizacione dijelove u čijoj nadležnosti je navedena procjena i uslove pod kojima se može vršiti procjena na osnovu ranijih iskustava.

Banka prvo procjenjuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju za pojedinačno finansijsko sredstvo koje je pojedinačno značajno ili grupno za finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna. Ako Banka utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o pojedinačnom obezvrjeđenju za finansijsko sredstvo, bilo da je značajno ili ne, to sredstvo se uključuje u grupu sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i procjenjuje se obezvrjeđenje na portfolio osnovi.

Individualno značajna izloženost je izloženost koja se smatra značajnom za upravljanje rizikom ili finansijsko izvještavanje, a na temelju njene vrijednosti ili karakteristika. Banka definiše da su pojedinačno značajne izloženosti one koje prelaze određeni prag ili su ispod praga, ali imaju specifičan profil rizika (u smislu potencijalnog kreditnog gubitka).

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Ispravka vrijednosti potraživanja (nastavak)

Način obračuna ispravke vrijednosti zavisi od toga da li se izloženost tretira kao pojedinačno značajna ili ne.

Banka je dužna da na individualnoj osnovi utvrđuje očekivane kreditne gubitke za pojedinačno značajne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, odnosno koje su veće od:

- 30.000 BAM, ukoliko njena neto aktiva iznosi do 500 miliona BAM,
- 50.000 BAM, ukoliko njena neto aktiva iznosi od 500 miliona BAM do jedne milijarde BAM,
- 100.000 BAM, ukoliko njena neto aktiva iznosi preko jedne milijarde BAM.

Izloženosti Banke koje predstavljaju ostala potraživanja predmet su individualne procjene zbog specifičnosti svakog pojedinačnog potraživanja. Postupak procjene obezvrjeđenja se vrši za sva potraživanja koja su internom metodologijom Banke definisana kao materijalno značajna. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumjevaju se iznosi veći od:

- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Pravnog lica u iznosu većem od 1000 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Banka utvrđuje status neizmirenja obaveza kada je ispunjen jedan ili oba od sledećih uslova:

- dužnik kasni sa otplatom prema banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,
- Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.

Banka utvrđuje status neizmirenja obaveza za pravna lica na nivou ukupnih potraživanja od tog lica.

Kod fizičkih lica banka status neizmirenja obaveza utvrđuje na nivou pojedinačne izloženosti. Ukoliko bruto knjigovodstvena vrijednost izloženosti prema fizičkom licu u statusu neizmirenja obaveza prelazi 20% ukupne bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti prema tom fizičkom licu, smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza po svim izloženostima prema tom licu.

Obračun ispravke vrijednosti i rezervisanja za gubitke po individualnim materijalno značajnim izloženostima kod kojih je identifikovan objektivni događaj obezvrjeđenja vrši se kroz individualnu ispravku vrijednosti.

Individualna ispravka vrijednosti podrazumjeva procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, analizu očekivanih budućih novčanih tokova u više različitih scenarija naplate sa određenim vjerovatnoćama svakog scenarija te izračuna njihove sadašnje vrijednosti.

Individualna ispravka vrijednosti se izračunava kao razlika između ukupne bilansne izloženosti klijenta po kreditu (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, kamata) i zbira neto sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova novca (iz redovne otplate i iz aktiviranih instrumenata obezbjeđenja) tog kredita. Za svaku transakciju pojedinačno buduću tokovi novca biće pojedinačno određeni i to posebno za glavicu i posebno za kamatu.

Grupna ispravka vrijednosti podrazumjeva obračun ispravke vrijednosti kroz portfolio ispravku vrijednosti vrši se za sljedeće vrste izloženosti:

- Za izloženosti koje nisu materijalno značajne u nivou kreditnog rizika 3;
- Za sve izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 i nivou kreditnog rizika 2.
- Segmentacija portfolija na homogene grupe
- Svi plasmani klijenata koji su prema kriterijima razvrstani za grupnu ispravku vrijednosti, dalje se grupišu u odgovarajuće homogene grupe (HG).

Metodologijom su definisane vrste sredstava obezbjeđenja (kolaterala) i parametri vezani za kolaterale koji se koriste prilikom obračuna ispravke vrijednosti na individualnoj i portfolio osnovi.

Osnovicu za portfolio obračun ispravke vrijednosti predstavlja ukupna izloženost (bilansna izloženost i vanbilansna izloženost koja se prethodno koriguje sa faktorom kreditne konverzije (CCF)).

Primjenom definisanih parametara po pojedinačnim vrstama kolaterala za potrebe obračuna individualne ispravke vrijednosti na individualno materijalno značajne izloženosti koje su obezbjeđene ovim vrstama kolaterala, dobija se očekivani tok gotovine umanjeno kroz diskontovanje na sadašnju vrijednost. Postupci i metodi koji detaljnije opisuju aktivnosti vezane za sredstva obezbjeđenja (klasifikacija instrumenata obezbjeđenja, relevantni metodi procjene vrijednosti, ovlašteni procjenitelji i ostalo) propisani su Politikom prihvatljivih instrumenata obezbjeđenja.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Banke vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Beneficije zaposlenima

Banka angažuje ovlašćenog aktuara da u ime Banke izvrši obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine. Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine, ovlašćeni aktuar koristi sljedeće pretpostavke: projektovani rast zarada, godine radnog staža za odlazak u penziju, projektovana fluktuacija zaposlenih na osnovu podataka o istorijskom kretanju zaposlenih u prethodnom periodu, zvanično objavljene stope mortaliteta iz okruženja, kao i ostali uslovi neophodni za ostvarivanje prava na otpremninu. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. PRIHODI PO OSNOVU KAMATA

		(U hiljadama BAM)	
		Period završen	
		31. decembra	
		2021.	2020.
Prihodi po osnovu kamata od:			
Preduzeća	22.009	19.173	
Stanovništvo	14.802	14.180	
Javni sektor	902	687	
Neprofitne organizacije	57	10	
Ostalo	2	13	
Ukupno:	37.772	34.063	

6. RASHODI PO OSNOVU KAMATA

		(U hiljadama BAM)	
		Period završen	
		31. decembra	
		2021.	2020.
Rashodi po osnovu kamata od:			
Stanovništvo	6.095	6.593	
Javni sektor	125	84	
Nebankarske finansijske institucije	437	398	
Kamate na subordinirani dug	430	439	
Kamate na kredite	708	402	
Preduzeća	150	181	
Neprofitne organizacije	35	38	
Banke i bankarske institucije	43	40	
Ostalo	11	16	
Ukupno:	8.034	8.191	

7. PRIHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

		(U hiljadama BAM)	
		Period završen	
		31. decembra	
		2021.	2020.
Naknade po osnovu obavljanja platnog prometa u zemlji i inostranstvu		5.774	4.025
Prihodi iz poslovanja sa devizama		1.481	1.117
Naknade po kreditima		699	750
Naknade po vanbilansnim poslovima		1.083	954
Ukupno:	9.037	6.846	

8. RASHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

		(U hiljadama BAM)	
		Period završen	
		31. decembra	
		2021.	2020.
Naknade Centralne Banke po osnovu usluga platnog prometa u zemlji		986	677
Naknade po osnovu kartičarskog poslovanja		703	607
Naknade po osnovu kupoprodaje deviza		204	120
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu		274	83
Naknade po osnovu obrade kredita		71	30
Ostale naknade i provizije		43	52
Ukupno:	2.281	1.569	

9. OSTALI PRIHODI POSLOVANJA

(U hiljadama BAM)

	Period završen 31. decembra	
	2021.	2020.
Naplaćena otpisana suspendovana kamata	1.005	1.657
Ostali prihodi	1.208	972
Ukupno:	2.213	2.629

10. OSTALI RASHODI POSLOVANJA

(U hiljadama BAM)

	Period završen 31. decembra	
	2021.	2020.
Bruto lična primanja	8.860	7.645
Naknade članovima Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, pomoć za radnike	131	117
Troškovi stručnog obrazovanja radnika	43	15
Troškovi materijala i usluga i režijski troškovi	695	569
Troškovi službenog puta	26	22
Troškovi ptt usluga	702	553
Troškovi održavanja opreme/software	638	528
Troškovi reklame i propagande	553	303
Troškovi zakupa	407	411
Troškovi članarina	165	119
Troškovi reprezentacije	247	124
Troškovi obezbjeđenja imovine	935	810
Amortizacija (napomena 17)	2.380	2.265
Troškovi poreza i doprinosa	111	103
Troškovi naknada	712	586
Otpis nenaplativih potraživanja	209	324
Troškovi angažovanja drugih lica	153	102
Ostalo	2.211	2.145
Ukupno:	19.178	16.741

(U hiljadama BAM)

Bruto lična primanja

	Period završen 31. decembra	
	2021.	2020.
Troškovi neto zarada	5.491	4.717
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	3.369	2.928
Ukupno bruto lična primanja:	8.860	7.645

11. UMANJENJE VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA**a) Knjiženja na teret rashoda**

	(U hiljadama BAM)	
	Period završen	
	31. decembra	
	2021.	2020.
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka	(267)	(157)
Kredit plasirani komitentima	(41.850)	(39.406)
Ostala aktiva i hartije od vrijednosti	(1.657)	(2.494)
Beneficije za zaposlene	-	(12)
Potencijalne i ugovorene obaveze i sudski sporovi	(1.603)	(1.521)
Ukupno:	(45.377)	(43.590)

b) Ukidanje rezervisanja u korist prihoda

	(U hiljadama BAM)	
	Period završen	
	31. decembra	
	2021.	2020.
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka	272	112
Kredit plasirani komitentima	32.829	29.472
Ostala aktiva i hartije od vrijednosti	833	1.042
Beneficije za zaposlene	11	-
Potencijalne i ugovorene obaveze i sudski sporovi	1.631	1.148
Ukupno:	35.576	31.774
Neto rezervisanja	(9.801)	(11.816)

11. UMANJENJE VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA (nastavak)

c) Kretanja tokom perioda za umanjenje vrijednosti i rezervisanja

(U hiljadama BAM)

	Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka (napomena 13 i 14)	Kredit plasirani komitentima (napomena 16)	Ostala aktiva (napomena 18)	Hartije od vrijednosti (napomena 15)	Beneficije za zaposlene	Potencijalne i ugovorene obaveze	Potencijalne i ugovorene obaveze sudski sporovi	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2019. godine/01. januar 2020. godine	162	27.244	886	85	35	210	84	28.706
Efekti izmjene Metodologije	(45)	2.613	322	(55)	-	83	-	2.918
Stanje nakon primjene Metodologije na dan 1. januar 2020. godine	117	29.857	1.208	30	35	293	84	31.624
Izdvajanje u toku godine	157	39.406	2.478	-	12	1.469	52	43.574
Ukidanje rezervisanja	(112)	(29.472)	(1.032)	-	-	(1.080)	(68)	(31.764)
Izdvajanje u toku godine po osnovu HOV kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	-	16	-	-	-	16
Ukidanje u toku godine po osnovu HOV kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	-	(10)	-	-	-	(10)
Računovodstveno otpisana potraživanja	-	(1.847)	-	-	-	-	-	(1.847)
Stanje na dan 31.12.2020. godine	162	37.944	2.654	36	47	682	68	41.593
Izdvajanje u toku godine	267	41.850	1.637	-	-	1.600	3	45.357
Ukidanje rezervisanja	(272)	(32.829)	(827)	-	(11)	(1.628)	(3)	(35.570)
Izdvajanje u toku godine po osnovu HOV kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	-	20	-	-	-	20
Ukidanje u toku godine po osnovu HOV kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	-	(6)	-	-	-	(6)
Računovodstveno otpisana potraživanja	-	(2.996)	-	-	-	-	-	(2.996)
Stanje na dan 31.12.2021. godine	157	43.969	3.464	50	36	654	68	48.398

12. POREZ NA DOBIT

Trošak poreza na dobit može biti usklađen sa dobitkom iz izvještaja o dobitku i gubitku kako slijedi:

	(U hiljadama BAM)	
	Period završen	
	31. decembra	
	2021.	2020.
Dobit prije oporezivanja	9.771	5.208
Porez na dobit obračunat po stopi od 10%	977	521
Umanjenje/uvećanje poreza za prihode	1.085	(951)
Poresko priznati/nepriznati troškovi od umanjenja vrijednosti kredita i ostale imovine	(1.478)	1.167
Poresko nepriznati ostali troškovi	65	75
Nepriznat poreski kredit	511	80
Ukupno porez na dobit	1.160	892
Porez na dobit RS	487	432
Porez na dobit ostvaren za poslovnu jedinicu u Brčko Distriktu	606	69
Porez na dobit ostvaren za poslovne jedinice FBiH	67	391
Ukupno porez na dobit	1.160	892
<i>Efektivna stopa poreza na dobit</i>	11,87%	17,13%

Banka je za poslovnu 2021. godinu vršila uplatu mjesečnih akontacija poreza na dobit za Republiku Srpsku, Brčko Distrikt i Federaciju Bosne i Hercegovine u visini 1/12 obračunatog poreza na dobit za 2020. godinu.

Poreske obaveze su navedene u poreskim prijavama Banke i prihvaćene su kao takve, ali mogu biti predmet kontrole poreskih vlasti u periodu od pet godina nakon njihovog prihvatanja. Uprava Banke nije upoznata sa bilo kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalne materijalne odgovornosti u tom pogledu ili osporavanja sačinjenih poreskih prijava poreza na dobit.

13. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra	31. decembra
	2021.	2020.
Novčana sredstva:		
- u BAM	6.815	6.420
- u stranoj valuti	5.105	3.695
	11.920	10.115
Sredstva kod Centralne banke BiH u BAM:		
- Žiro račun	41.679	46.352
- Devizna novčana sredstva	3.124	1.296
	44.803	47.648
Bruto vrijednost	56.723	57.763
Ispravka vrijednosti novčanih sredstava	(95)	(89)
Ukupno:	56.628	57.674
Obavezna rezerva	50.104	42.149
Ukupno:	106.732	99.823

U skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi, Banka je dužna da održava i obračunava obaveznu rezervu na depozite (koji čine osnovicu za obračun obavezne rezerve) prema stanju na kraju svakog radnog dana u toku deset kalendarskih dana koji prethode periodu održavanja. Obavezna rezerva predstavlja zbir 10% ukupnih depozita sa dospeljem do jedne godine i ukupnih depozita sa dospeljem dužim od godinu dana. U osnovicu za obračun obavezne rezerve se uključuju obračunate kamate, naknade i provizije koje su dospjele na plaćanje.

14. SREDSTVA KOD DRUGIH BANAKA

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Sredstva kod drugih banaka:		
- domaćih banaka u BAM	11.208	7.226
- inostranih banaka	1.122	7.123
	12.330	14.349
Ispravka vrijednosti novčanih sredstava	(62)	(73)
Ukupno:	12.268	14.276

15. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Hartije od vrijednosti - ratna šteta iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.796	1.759
Hartije od vrijednosti - državne obveznice Republike Srpske, iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	46.903	33.709
Obračunata dospelja i razgraničena kamata	822	471
Ukupno:	49.521	35.939

Dužnički vrijednosni papiri iskazani na dan 31.12.2021. godine u iznosu od 49.521 hiljada BAM, klasifikovani su u skladu sa poslovnim modelom držanje radi naplate ili prodaje i vrednuju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (napomena 3.7).

U sljedećoj tabeli dat je pregled dužničkih hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit prema internom rejtingu i umanjenju vrijednosti:

(U hiljadama BAM)

	31. decembar 2021.			
Hartije od vrijednosti	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	49.521	-	-	49.521
Ukupno:	49.521	-	-	49.521

15. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Fer vrijednost na dan 01. januar 2021. Godine	35.939	-	-	35.939
Kupljeni instrumenti glavnica	23.347	-	-	23.347
Kupljeni instrumenti kamata	143	-	-	143
Otplaćeni instrumenti glavnica	(10.012)	-	-	(10.012)
Otplaćeni instrumenti kamata	(985)	-	-	(985)
Obračunata kamata	880	-	-	880
Promjena fer vrijednosti glavnice	(102)	-	-	(102)
Promjena fer vrijednosti po osnovu amortizacije diskonta/premije	311	-	-	311
Fer vrijednost na dan 31. decembar 2021.	49.521	-	-	49.521
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Fer vrijednost na dan 01. januar 2020. Godine	30.733	-	-	30.733
Kupljeni instrumenti glavnica	15.227	-	-	15.227
Kupljeni instrumenti kamata	-	-	-	-
Otplaćeni instrumenti glavnica	(10.035)	-	-	(10.035)
Otplaćeni instrumenti kamata	(822)	-	-	(822)
Obračunata kamata	687	-	-	687
Promjena fer vrijednosti glavnice	(96)	-	-	(96)
Promjena fer vrijednosti po osnovu amortizacije diskonta/premije	245	-	-	245
Fer vrijednost na dan 31. decembar 2020.	35.939	-	-	35.939

Kretanja rezervisanja dužničkih hartija od vrijednosti po nivoima očekivanih gubitaka:

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Ispravka vrijednosti na dan 01. januar 2020.godine	30	-	-	30
Izdvajanje u toku godine	16	-	-	16
Ukidanje u toku godine	(10)	-	-	(10)
Ispravka vrijednosti na dan 31. decembar 2020.godine	36	-	-	36
Ispravka vrijednosti na dan 1. januar 2021. godine	36	-	-	36
Izdvajanje u toku godine	20	-	-	20
Ukidanje u toku godine	(6)	-	-	(6)
Ispravka vrijednosti na dan 31. decembar 2021.godine	50	-	-	50

16. KREDITI PLASIRANI KOMITENTIMA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Kratkoročni krediti u BAM	72.061	67.266
Kratkoročni krediti u stranoj valuti	-	-
Dugoročni krediti u BAM	289.387	237.903
Dugoročni krediti u stranoj valuti	30	-
Plaćene garancije	949	329
Tekuća dospijeca dugoročnih kredita	94.434	80.370
	456.861	385.868
Minus: Ispravka vrijednosti kredita plasiranih komitentima	(43.969)	(37.944)
Ukupno:	412.892	347.924

U toku 2021. godine izvršen je računovodstveni otpis kredita u iznosu od 2.996 hiljada BAM, odnosno prenos njihove bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju, nakon što je Banka knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti, te iste proglasila u potpunosti dospjelim, a u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Banka je do 31. decembra 2021. godine plasirala više dugoročnih kredita, a u manjem iznosu kratkoročnih kredita, uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 3,3%-15,49%. Krediti koji su plasirani po kamatnoj stopi u rasponu od 3,0%-4,9% su dugoročni krediti koji su odobreni iz sredstva Investiciono razvojne banke Republike Srpske ili krediti koji su obezbjeđeni/pokriveni djelimično ili u potpunosti namjenski oročenim depozitom. Kao osiguranje za odobrene kredite, Banka je uzimala depozite, zalogu nad pokretnom i nepokretnom imovinom, hartije od vrijednosti, administrativne zabrane, mjenice i naloge za prenos. Organizacioni dio Banke za rizike kontinuirano prati tržišnu vrijednost instrumenata osiguranja.

Najveći dio kredita preko jedne godine u domaćoj valuti na dan do 31. decembra 2021. godine su plasirani preduzećima i stanovništvu uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 6,99% do 15,90%, uvećanu za šestomjesečni Euribor, na period od 5 godina do maksimalno 10 godina. Kamatna stopa od 1,65% odobravana je klijentima koji su kao obezbjeđenja kredita imali 100% namjenski oročen depozit kod Banke, dok se kamatne stope veće od 15,90% odnose na dugoročne kredite preuzete od MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka.

Najveći dio dugoročnih plasmana plasiranih stanovništvu odobreni su sa namjenom finansiranja opšte potrošnje, kupovine stambenih jedinica, izgradnje i adaptacije, investicije fizičkih lica, dok je namjena dugoročnih plasmana pravnim licima bila finansiranje osnovnih sredstava, investicija i trajnih obrtnih sredstava.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju na dan 31. decembra 2021. godine, u najvećem dijelu obuhvata komitente sa sjedištem na području grada Banja Luka (oko 13,50% ukupnog portfolia Banke), grada Bijeljina (oko 6,92%), opštine Laktaši (4,4%), grada Prijedora (oko 4,1%) i opštine Pale (3,8%).

17. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA ULAGANJA

(U hiljadama BAM)

	Ulaganja u tuđe objekte	Građevin- ski objekti	Oprema	Oprema u pripremi	Ukupno nekretnine i oprema	Nemateri- jalna ulaganja
Stanje, 1. januar 2020. godine	1.005	-	4.471	-	5.476	1.331
Nabavke u periodu	93	-	608	136	837	76
Prenos sa/na	-	-	-	-	-	-
Prodaja	-	-	(115)	-	(115)	-
Rashodovanje	(8)	-	(49)	-	(57)	-
Stanje, 31. decembra 2020. Godine	1.090	-	4.915	136	6.141	1.407
Nabavke u periodu	-	-	-	882	882	9
Prenos sa/na	129	-	828	(957)	-	-
Prodaja	-	-	(21)	-	(21)	-
Rashodovanje	-	-	(20)	-	(20)	-
Stanje, 31. decembra 2021. Godine	1.219	-	5.702	61	6.982	1.416
Ispravka vrijednosti						
Stanje 1. januar 2020. godine	450	-	2.723	-	3.173	1.053
Amortizacija	158	-	485	-	643	84
Prodaja	-	-	(100)	-	(100)	-
Rashodovanje	(7)	-	(43)	-	(50)	-
Stanje na dan 31. decembra 2020. Godine	601	-	3.065	-	3.666	1.137
Amortizacija	180	-	536	-	716	88
Prodaja	-	-	(21)	-	(21)	-
Rashodovanje	-	-	(19)	-	(19)	-
Stanje na dan 31. decembra 2021. Godine	781	-	3.561	-	4.342	1.225
31. decembar 2020. godine	489	-	1.850	136	2.475	270
31. decembar 2021. godine	438	-	2.141	61	2.640	191

Na dan 31. decembra 2021. godine oprema i građevinski objekti osigurani su od uobičajenih rizika i Banka nema tereta niti zaloga nad nekretninama, opremom i nematerijalna ulaganja.

17.1. INVESTICIONA ULAGANJA

(U hiljadama BAM)

Investicione nekretnine

Nabavna vrijednost

Stanje, 1. januara 2020. godine

4.834

Nabavke u periodu

-

Prenos

-

Stanje, 31. decembra 2020. godine

4.834

Nabavke u periodu

-

Prenos

22

Stanje, 31. decembra 2021. godine

4.856

Ispravka vrijednosti

Stanje, 1. januar 2020. godine

225

Amortizacija

63

Stanje, 31. decembra 2020. godine

288

Amortizacija

63

Stanje, 31. decembra 2021. godine

351

31. decembar 2020. godine

4.546

31. decembar 2021. godine

4.505

Objekat u ulici Vase Pelagića broj 22 se u skladu sa MRS 40 klasifikovan u investicione nekretnine u iznosu od 4.856 hiljada BAM. Ulaganja u nekretnine se vode po metodu nabavne vrijednosti. Na dan 31. decembra 2021. godine sudski vještak građevinske struke izvršio je procjenu nekretnine i procijenjena vrijednost iznosi 4.570 hiljada BAM (31. decembra 2020. godine 4.618 hiljada BAM).

17.2. POSLOVNI PROSTORI UZETI U NAJAM

	(U hiljadama BAM)
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	7.650
Nove nabavke	1.583
Raskid ugovora	(163)
Amortizacija	(1.475)
Ispravka vrijednosti raskid ugovora	126
Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	7.721
Nove nabavke	1.138
Raskid ugovora	(614)
Amortizacija	(1.513)
Ispravka vrijednosti raskid ugovora	147
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	6.879

Sljedeća tabela prikazuje analizu dospijuća ugovorene nediskontovane obaveze za najam:

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Manje od jedne godine	1.425	1.273
Od jedne do pet godina	4.197	5.092
Više od pet godina	1.632	1.641
Ukupne ugovorene obaveze za najam	7.254	8.006
Obaveze za najam uključene u notu 22 na dan 31. decembar 2021.	7.254	8.006

Iznosi priznati u izvještaju dobitka i gubitka Banke i ostale sveobuhvatne dobiti:

	(U hiljadama BAM)	
	Period završen 31. decembra 2021.	Period završen 31. decembra 2020.
Kamate na obaveze za najam MSFI 16	358	367
Amortizacija	1.513	1.475
Ukupni troškovi najma	1.871	1.842

18. OSTALA AKTIVA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
<i>U BAM:</i>		
- Sredstva stečena naplatom potraživanja	5.313	5.283
- Otkupljena potraživanja	-	639
- Razgraničeni ostali troškovi	362	302
- Potraživanja za naknade i provizije	584	191
- Zalihe materijala	52	53
- Dati avansi	144	60
- Ostala potraživanja	1.250	1.112
<i>U stranoj valuti:</i>		
- Ragrančena potraživanja za obračunate troškove	136	139
- Avansi u stranoj valuti	3	2
- Ostala potraživanja u stranoj valuti	286	198
	8.130	7.979
Minus: Ispravka vrijednosti obračunatih kamata i ostale aktive	(575)	(451)
Ispravka vrijednosti sredstava stečene naplatom potraživanja	(2.889)	(2.203)
Ukupno:	4.666	5.325

18.OSTALA AKTIVA (nastavak)

Kretanje na stečenoj materijalnoj imovini

Nabavna vrijednost stečene materijalne imovine

Stanje na dan 01. januar 2020. godine	3.744
--	--------------

Nabavke u toku perioda	2.034
------------------------	-------

Prodaja u toku perioda	(495)
------------------------	-------

Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	5.283
--	--------------

Nabavke u toku perioda	878
------------------------	-----

Prodaja u toku perioda	(848)
------------------------	-------

Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	5.313
--	--------------

Ispravka vrijednosti

Stanje na dan 01. januar 2020. godine	545
--	------------

Ispravke u toku perioda	2.034
-------------------------	-------

Prodaja u toku perioda	(376)
------------------------	-------

Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	2.203
--	--------------

Ispravke u toku perioda	1.242
-------------------------	-------

Prodaja u toku perioda	(556)
------------------------	-------

Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	2.889
--	--------------

Procjenjena vrijednost stečene materijalne imovine na dan 31. decembar 2021. godine iznosi 9.741 hiljada BAM (31. decembar 2020. godine 9.778 hiljada BAM)

19. DEPOZITI BANAKA I KOMITENATA

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Depoziti po viđenju u BAM:		
- vlada i vladine institucije	15.063	3.292
- preduzeće	30.594	18.339
- banke i bankarske institucije	56	40
- neprofitne organizacije	1.225	1.151
- nebankarske finansijske institucije	18.145	6.921
- građani/strana lica	43.236	29.494
- ostalo	676	352
	108.995	59.589
Depoziti po viđenju u stranoj valuti:		
- preduzeće	5.429	7.945
- neprofitne organizacije	1.322	1.277
- nebankarske finansijske institucije	1.225	5.364
- građani/strana lica	14.137	8.053
- ostalo	2	-
	22.115	22.639
Kratkoročni depoziti u BAM:		
- banke i bankarske institucije	10.000	2.500
- vlada i vladine institucije	500	500
- preduzeće	609	100
- nebankarske finansijske institucije	800	800
- građani/strana lica	165	51
- Ostalo	9	1.174
	12.083	5.125
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti:		
- stanovništvo	36	41
	36	41
Dugoročni depoziti u BAM:		
- banke i bankarske institucije	-	5.000
- vlada i vladine institucije	12.450	10.950
- preduzeća	7.192	10.638
- neprofitne organizacije	1.467	1.267
- nebankarske finansijske institucije	21.044	15.898
- građani/strana lica	102.803	98.644
- ostalo	400	500
	145.356	142.897
Dugoročni depoziti u stranoj valuti:		
- preduzeće	4.960	2.444
- nebankarske finansijske institucije	2.065	2.065
- građani/strana lica	162.098	156.150
- neprofitne organizacije	1.173	1.173
	170.296	161.832
Ukupno:	458.881	392.123

19.DEPOZITI BANAKA I KOMITENATA (nastavak)

Tekuća dospijeca dugoročnih depozita

(U hiljadama BAM)

	31. decembar 2021.	31. decembra 2020.
Dugoročni dio dugoročnih depozita u BAM:		
- banke i bankarske institucije	-	5.000
- vlada i vladine institucije	4.682	-
- preduzeća	4.000	6.453
- neprofitne organizacije	1.033	833
- nebankarske finansijske institucije	13.980	9.494
- građani	53.157	44.404
- ostali	-	-
	76.852	66.184
Dugoročni dio dugoročnih depozita u stranoj valuti:		
- preduzeća	3.429	1.582
- nebankarske finansijske institucije	500	2.065
- građani	77.315	76.192
- neprofitne organizacije	-	1.173
	81.244	81.012
Tekuća dospijeca dugoročnih depozita u BAM:		
- vlada i vladine institucije	7.768	10.950
- preduzeća	3.192	4.185
- neprofitne organizacije	434	434
- nebankarske finansijske institucije	7.064	6.404
- građani	49.646	54.240
- ostali	400	500
	68.504	76.713
Tekuća dospijeca dugoročnih depozita u stranoj valuti:		
- preduzeća	1.531	862
- nebankarske finansijske institucije	1.565	-
- neprofitne organizacije	1.173	-
- građani/strana lica	84.783	79.958
	89.052	80.820

20. OBAVEZE PO KREDITIMA

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
U BAM:		
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	8.738	10.805
- Fond stanovanja RS	8.897	9.247
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	5.918	3.725
Ukupno u BAM:	23.553	23.777
U stranoj valuti		
- EFSE	8.215	13.691
- KFW	11.409	-
Ukupno u stranoj valuti	19.624	13.691
Razgraničene obaveze za kamatu u domaćoj valuti po dugoročnim kreditima od rezidenata	22	24
Razgraničene obaveze za kamatu u stranoj valuti po kratkoročnim kreditima od nerezidenata	28	20
Ukupno dugoročni dio obaveza u BAM:	20.149	20.595
Ukupno dugoročni dio obaveza u stranoj valuti:	6.833	-
Ukupne obaveze po kreditima:	43.227	37.512
Tekuća dospijeca:		
- IRB	3.404	3.182
- EFSE	8.227	13.711
- KFW	4.564	-
Ukupno tekuća dospijeca dugoročnih obaveza:	16.195	16.893

Na dan 31. decembra 2021. godine ukupno stanje obaveza po osnovu kredita od fondova kojima upravlja Investiciono Razvojna Banka Republike Srpske iznosi 23.553 hiljada BAM (31. decembar 2020. iznosi 23.777 hiljada BAM).

Banka je 09. jula 2020. godine zaključila ugovor sa EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od 13.691 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 3,1%.

Banka je 06. jula 2021. godine zaključila ugovor sa KFW, Njemačka o kreditnom zaduženju u visini od 13.691 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 2,9%.

Sredstva primljenih kredita su namijenjena za kreditiranje klijenata banke za nabavku osnovnih sredstava, obrtnog kapitala, investicija, početnih poslovnih aktivnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika.

Prema ugovoru o kreditu potpisanim sa kreditorom, Banka je na osnovu Ugovora XX BA S MFBL 004, od 09. jula 2020. godine, obavezna da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Banke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje i određenim finansijskim uslovima.

Banka na dan 31. decembra 2021. godine nije ispunila sve zahtijevane finansijske pokazatelje iz gore navedenog Ugovora sa kreditorom EFSE, Luksemburg. Banka se obratila kreditoru sa zahtjevom i dobila odobrenje „Waiver“ do 31. decembra 2021. godine. U skladu sa zahtjevima MRS 1 Banka je na dan 31. decembra 2021. godine obaveze po kreditima klasifikovala u kratkoročne kredite, zbog neispunjavanja gore navedenih uslova.

Banka je na dan 31. decembra 2021. godine ispunjavala sve finansijske pokazatelje zahtijevane uslovima iz Ugovora sa kreditorom KfW, Njemačka.

21. SUBORDINIRANI DUG

(U hiljadama BAM)

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
EFSE, Luksemburg	6.845	6.845
Razgraničene obaveze za kamatu u stranoj valuti po dugoročnim subordiniranim kreditima	119	119
Ukupno:	6.964	6.964

Rješenjem broj 03-1515-3/16 od 7. oktobra 2016. godine ABRS je dala saglasnost za uključanje subordinisanog duga u dopunski kapital Banke u iznosu od 6.845 hiljada BAM.

Banka je 13. oktobra 2016. godine zaključila ugovor sa EFSE, Luksemburg o subordinisanom kreditu u visini od 6.845 hiljada BAM, na period od 6 godina, uz jednokratni povrat i kamatnu stopu od 6,2%. Svrha kredita je jačanje ukupnog kapitala Banke.

Banka na dan 31. decembra 2021. godine nije ispunila sve zahtijevane finansijske pokazatelje iz gore navedenog Ugovora sa kreditorom EFSE, Luksemburg te se Banka se obratila kreditoru zahtjevom i dobila odobrenje „Waiver“ koji uključuje i izvještajni datum 31.12.2021. godine.

22. OSTALA PASIVA

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
U BAM:		
- razgraničeni prihodi	3.025	2.388
- obaveze prema dobavljačima	52	213
- razgraničeni rashodi	301	176
- obaveze po osnovu najma MSFI 16 (napomena 17.2)	7.254	8.006
- ostale obaveze	1.786	935
U stranoj valuti:		
- obaveze prema dobavljačima	25	17
- razgraničeni rashodi	20	14
- ostale obaveze	80	67
Ukupno:	12.543	11.816

23. KAPITAL**Akcijski kapital**

Akcijski kapital Banke je formiran inicijalnim ulozima akcionara, i naknadnom dokapitalizacijom u novcu. Osnovni kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznosi 51.141 hiljada BAM (na dan 31. decembra 2020. godine iznosi 51.141 hiljada BAM), i sastoji se od 511.410 redovnih akcija nominalne vrijednosti od 100 BAM. Prema izvodu Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske, struktura kapitala na dan 31. decembra 2021. godine je bila sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	404.981	40.498	79,19
Nederlandse Financierings - Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (u daljem tekstu: FMO).	59.170	5.917	11,57
Holandija	47.259	4.726	9,24
KfW, Njemačka			
	511.410	51.141	100,00

23. KAPITAL (nastavak)

Na dan 31. decembra 2020. godine, struktura akcijskog kapitala Banke je bila sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	404.981	40.498	79,19
Nederlandse Financierings - Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (u daljem tekstu: FMO).			
Holandija	59.170	5.917	11,57
KfW, Njemačka	47.259	4.726	9,24
	511.410	51.141	100,00

Rezerve kapitala

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Zakonske rezerve	1.013	798
Revalorizacione rezerve po osnovu promjene vrijednosti HOV	777	568
Revalorizacione rezerve po osnovu rezervisanja/ očekivani kreditni gubici po osnovu HOV - MSFI 9	50	36
	1.840	1.402

Rezerve kapitala u iznosu od 215 hiljada BAM (31.12.2020. godine u iznosu od 298 hiljada BAM) su nastale izdvajanjem sredstava iz dobiti po Odluci Nadzornog odbora broj NO-87/2021. godine od 27. aprila 2021. godine i Odluci Skupštine Banke broj SK -7/2021 od 16.06.2021. godine, na zakonske rezerve.

24. ZARADA PO AKCIJI

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Neto dobitak perioda	8.611	4.316
Ponderisani broj akcija	511.410	511.410
Osnovna zarada po akciji (u BAM)	16,84	8,44

Obzirom da Banka nema potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije, razrijeđena zarada po akciji je ista kao i osnovna.

25. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE**a) Plative i činidbene garancije i ostale preuzete neopozive obaveze**

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Plative garancije	9.004	15.759
Činidbene garancije	36.505	28.674
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	33.887	14.588
Neiskorištena prekoračenja po računima i kreditnim karticama	8.149	7.845
Ukupno	87.545	66.866
Ispravka vrijednosti	(654)	(682)
Ukupno	86.891	66.184

b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka vodi sporove po 1.643 predmeta. Ukupan iznos portfolija koji je zaprimljen u Sektor pravnih poslova i restrukturiranja na dan 31. decembar 2021. godine je 25.792 hiljada BAM (31. decembar 2020. godine je 21.219 hiljada BAM).

Na dan 31. decembra 2021. godine protiv Banke je pokrenuto 10 sudskih sporova. Imajući u vidu prirodu spora Odbor za procjenu postojanja rizika gubitka u postupcima protiv Banke utvrđuje da je procijenjena uspješnost Banke u svim navedenim sporovima preko 50%, te u skladu sa Procedurom o procjeni uspješnosti Banke i određivanju rezervisanja u postupcima koji se vode protiv „MF banke“ a.d. Banja Luka je predložio da se po navednim sudskim postupcima rezerviše vrijednosti sporova u iznosu od 67 hiljada BAM, što je i potvrđeno Odlukom Uprave (rezervisanja po sudskim sporovima na dan 31. decembar 2020. godine iznose 68 hiljada BAM).

c) Usaglašenost sa zakonskim propisima

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih različitih plasmana uskladi sa računovodstvenim standardima i propisima Republike Srpske koji su ustanovljeni od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je po svim pokazateljima bila usklađena sa računovodstvenim standardima i propisima Republike Srpske koji su ustanovljeni od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

26. ODNOSI SA POVEZANIM SUBJEKTIMA

	31. decembra 2021.	(U hiljadama BAM) 31. decembra 2020.
Izvještaj o finansijskom položaju		
Sredstva:		
Potraživanja po osnovu plasiranih kredita:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	3.000	2.000
- Drvex d.o.o., Laktaši	266	396
- Rukovodstvo, Uprava Banke i NO	990	544
- Ostala povezana lica	441	872
Ostala aktivna vremenska razgraničenja:		
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	120	104
- MF Software d.o.o., Banja Luka	209	148
Potraživanja za obračunatu kamatu:		-
- Drvex d.o.o., Laktaši	1	1
- Ostala povezana lica	5	6
Dati avansi:		
- MF Software d.o.o., Banja Luka	71	-
Sredstva, ukupno:	5.103	4.071
Obaveze po osnovu depozita:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	12.718	9.659
- MF Software d.o.o., Banja Luka	192	116
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	5.551	4.573
- Udruženje građana Mikrofin	455	536
- Drvex d.o.o., Laktaši	371	200
- Vilux d.o.o., Banja Luka	53	-
- Rukovodstvo, Uprava Banke i NO	1.503	1.004
- Ostala povezana lica	3.398	2.318
	24.241	18.406
Ostale obaveze:		
- MF Software d.o.o., Banja Luka	2	8
- Drvex d.o.o., Laktaši	-	2
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	-	1
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	3	-
- Ostala povezana lica	-	-
	5	11
Obaveze za kamatu:		
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	-	6
- Udruženje građana Mikrofin	-	1
- Ostala povezana lica	86	90
	86	97
Obaveze, ukupno:	24.332	18.514
Obaveze, neto:	(19.229)	(14.443)
Vanbilans	216	2.092

26. ODNOSI SA POVEZANIM SUBJEKTIMA (nastavak)đ

Izveštaj o dobitku i gubitku	31. decembra 2021.	(U hiljadama BAM) 31. decembra 2020.
Prihodi		
Prihodi od naknada od povezanih pravnih lica:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	667	613
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	17	14
- MF Software d.o.o., Banja Luka	1	1
- Drvex d.o.o., Laktaši	8	6
- Rukovodstvo, Uprava Banke i NO	9	4
- Ostala povezana lica	9	51
Prihodi po osnovu zakupa:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	523	523
- MF Software d.o.o., Banja Luka	79	79
Prihodi od kamata:		
- Drvex d.o.o., Laktaši	11	12
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	1	2
- Rukovodstva, Uprave banke i NO	39	25
- Ostala povezana lica	28	72
Prihodi, ukupno:	1.392	1.402
Rashodi		
Troškovi zakupa:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	(29)	(27)
- Drvex d.o.o. Laktaši	(39)	(39)
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	(64)	(51)
- MF Software d.o.o., Banja Luka	(239)	(239)
Ostali troškovi:		
- MF Software d.o.o., banja Luka - licence	(154)	(117)
- MF Software d.o.o., Banja Luka - OS	(188)	(194)
- MF Software d.o.o., Banja Luka - ostalo	(80)	(5)
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka - osiguranje	(260)	(245)
- Ostala povezana lica	-	-
Rashodi kamata:		
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	(58)	(68)
- Udruženje građana Mikrofin, Banja Luka	(4)	(7)
- Rukovodstva, Uprave banke i NO	(22)	(18)
- Ostala povezana lica	(56)	(51)
- Rashodi po osnovu naknada rukovodstva		
Banke, Uprave banke i NO:	(1.493)	(1.323)
Rashodi, ukupno:	(2.686)	(2.384)
Rashodi, neto:	(1.294)	(982)

27. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim i entitetskim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

28. TEKUĆA EKONOMSKA SITUACIJA I NJEN UTICAJ NA POSLOVANJE BANKE

U toku 2020. godine Banka je bila pod određenim uticajem globalne ekonomske i finansijske krize uzrokovane korona virusom COVID 19 kao i osjetnog pada privredne aktivnosti u BiH. Dešavanja u toku 2020. godine reflektovala su i na 2021. godinu.

Nakon što je u martu 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglasila pandemiju COVID-19, koja je zahvatila cijeli svijet, nastala je ne samo duboka zdravstvena kriza, nego je došlo do ogromnih promjena u globalnoj ekonomiji i ekonomijama pojedinih zemalja. Naložene mjere izolacije i socijalnog distanciranja su uticale na smanjenje obima, a u određenim slučajevima i potpunog prekida ekonomske aktivnosti pojedinih djelatnosti.

Vlada Republike Srpske i entitetske Agencije za bankarstvo preduzele su tokom 2020. godine sveobuhvatne mjere fiskalne i monetarne politike s ciljem smanjenja negativnih efekata. U cilju podrške finansijskog i realnog sektora RS, ABRS je propisanim mjerama doprinijela očuvanju kreditnih aktivnosti i smanjenju negativnih efekata pandemije.

Na smanjenje negativnih efekata krize u značajnoj mjeri je doprinio i moratorij u otplati obaveza za sve dužnike kojim je to bilo neophodno, prvo u trajanju do objave prekida vanredne situacije, a zatim u maksimalnom trajanju do 6 mjeseci.

Banka je od samog početka uvela preventivne mjere za suočavanje sa pandemijom, uključujući pooštavanje praćenja rizika i nastavlja proaktivno da upravlja razvojem situacije. Nefinansijski rizik koji proističe iz ograničenja kretanja i daljinskog rada osoblja, drugih ugovornih strana, klijenata i dobavljača, prati se i njime se adekvatno upravlja.

Banka je uzela u obzir uticaj COVID-19 prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja na dan 31.12.2021. godine. Uticaj COVID-19 rezultirao je u primjeni daljih prosuđivanja i uključivanju procjena specifičnih za uticaj COVID-19.

I pored značajnih kreditnih aktivnosti tokom 2020. godine koje su se nastavile i u tokom 2021. godine, Banka nije imala problema sa likvidnošću.

Do sada, tekuća finansijska kriza je imala ograničen uticaj na finansijski položaj i performanse Banke, prije svega zahvaljujući internim politikama upravljanja rizicima i regulatornim ograničenjima, Banka je blagovremeno preduzela više mjera za sprečavanje pogoršanja rizika, kao što su:

- revidiranje politika i procedura odobravanja kredita, procjene kreditnog rizika, te upravljanja rizicima.
- prilagođavanje ponude proizvoda i usluga potrebama klijenata i strukturi raspoloživih izvora.
- odobravanje restrukturiranja kredita u cilju prilagođavanja plaćanja realnim izvorima klijenta.
- ponovno vrednovanje kolaterala prilikom reodobravanja i restrukturiranja kredita.

Banka pažljivo i na redovnoj osnovi prati kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni i devizni rizik. Očekuje se da će i likvidnost Banke u budućem periodu biti na zadovoljavajućem nivou.

Ekonomska situacija u zemlji i svijetu uticala je na položaj određenih industrijskih grana, kao i na sposobnost nekih klijenata da servisiraju svoje kreditne obaveze što je imalo uticaja na rezervisanja Banke za gubitke po osnovu obezvrijeđenja nakon 31. decembra 2020. godine, a zatim i na druga područja u kojima se od rukovodstva Banke očekuje da daje procjene, uključujući i procjenu vrijednosti sredstava obezbjeđenja i hartija od vrijednosti. Finansijski izvještaji Banke sadrže značajne računovodstvene procjene koje se odnose na gubitke usljed umanjenja vrijednosti imovine, procjenu vrijednosti sredstava. Banka će se i nakon 31. decembra 2021. godine koncentrisati na upravljanje svojim finansijskim portfoliom u skladu sa promjenama u poslovnom okruženju.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

29.1. Upravljanje finansijskim rizicima

Banka je izložena različitim vrstama finansijskih rizika na osnovu svojih aktivnosti koje, između ostalog, uključuju analize, procjene, prihvatanje određenog stepena rizika ili kombinacije rizika, kao i upravljanje istim. Preuzimanje rizika se nalazi u osnovi finansijskog poslovanja, a operativni rizici su propratni efekti svakog posla. Banka ima cilj da postigne odgovarajuću ravnotežu između preuzetih rizika i povrata na ulaganja, i da svede na minimum potencijalne negativne efekte istih na finansijski rezultat Banke.

Politike upravljanja rizicima Banke koriste se za identifikovanje i analizu ovih rizika, za uspostavljanje odgovarajućih ograničenja i kontrola, za posmatranje rizika i poštovanje ograničenja na osnovu pouzdanih i ažurnih informacionih sistema. Banka redovno preispituje svoje politike i sisteme upravljanja rizicima da bi isti odgovarali promjenama na tržištu, promjenama proizvoda i novim najboljim praksama.

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima kako bi na vrijeme identifikovala, procijenila i pratila rizike kojima je izložena u svom poslovanju.

Struktura upravljanja rizicima organizovana je u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske i važećim Odlukama ABRIS.

Nadzorni odbor

Odgovornost Nadzornog odbora Banke je da definiše strategiju upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke, kao i politiku upravljanja rizicima Banke, te da nadgleda rizike koje Banka preuzima u svojim aktivnostima.

Nadzorni odbor usvaja program, politike i procedure za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizikom. Nadzorni odbor obezbjeđuje potpuno postupanje Banke u skladu sa definisanom strategijom i usvojenim politikama i procedurama.

Nadzorni odbor je, takođe, zadužen za rizike velike izloženosti (bilo kada je riječ o pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica), te odlučuje o odobravanju svih zahtjeva za rizične proizvode banke (na preporuku Kreditnog odbora banke) svih izloženosti (na nivou klijenta ili grupe povezanih lica) preko 3.500 hiljada BAM, osim ukoliko je podnosilac zahtjeva lice u posebnom odnosu sa bankom, a izloženost banke prema tom licu nije veća od 100 hiljada BAM za fizičko, odnosno 250 hiljada BAM za pravno lice, ili su ovi limiti za određena lica u posebnom odnosu, odlukom Nadzornog odbora Banke i veći, onda ove izloženosti odobrava Kreditni odbor Banke, i u slučaju da je ukupna izloženost grupe povezanih lica veća od 3.500.000, a maksimalno do granice koja predstavlja veliku izloženost banke.

Uprava Banke

Odgovornost Uprave Banke je da kreira, razvija i blagovremeno podnosi Nadzornom odboru prijedloge za donošenje programa, politika i procedura za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizicima.

Uprava Banke je odgovorna za sprovođenje definisane strategije upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, kao i politike upravljanja rizicima Banke.

Uprava Banke nadzire rad nižih nivoa rukovodstva i izvršilaca u Banci, te kontroliše primjenu usvojenih politika i procedura. Uprava Banke najmanje kvartalno prati kretanja i vrši analizu upravljanja rizicima, te redovno izvještava Nadzorni odbor. U slučaju da neke aktivnosti i rizici nisu definisani politikom i strategijom, Uprava Banke je u obavezi da o tim slučajevima obavijesti Nadzorni odbor. Uprava Banke imenuje i razrješava članove Kreditnog odbora Banke.

Kreditni odbor Banke

Obaveza Kreditnog odbora Banke je da, u okvirima utvrđene kreditne politike Banke, donosi odluke o plasmanima preko 750 hiljada BAM do 3.500 hiljada BAM ukupne izloženosti klijenta/grupe povezanih lica prema Banci, a za zahtjeve lica u posebnom odnosu sa bankom, ukoliko izloženost banke prema tom licu po svim njegovim rizičnim partijama nije veća od 100 hiljada BAM za fizičko, odnosno 250 hiljada BAM za pravno lice, ili su ovi limiti za određena lica u posebnom odnosu, odlukom Nadzornog odbora Banke i veći, onda ove izloženosti odobrava Kreditni odbor Banke i u slučaju da je ukupna izloženost grupe povezanih lica veća od 3.500 hiljada BAM, a maksimum do granice koja predstavlja veliku izloženost banke.

Donošenje odluke o plasmanima ispod iznosa koji su u nadležnosti Kreditnog odbora Banke je nadležnost Kreditnog odbora Sektora tržišta, Kreditnog odbora regije ili Kreditnog odbora filijale.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.1. Upravljanje finansijskim rizicima

Služba procjene kreditnog rizika

Službe procjene kreditnog rizika vrši identifikaciju, mjerenje, procjenu i upravljanje rizicima koje je Banka preuzela u svom redovnom poslovanju. Obaveza Službe procjene kreditnog rizika je davanje mišljenja u pisanoj formi za ukupne izloženosti za fizička lica veće od 20 hiljada BAM odnosno preko 30 hiljada BAM ukupne izloženosti za pravna lica. Mišljenje Službe procjene kreditnog rizika je sastavni dio kreditnog prijedloga, odnosno predmeta koji se razmatra na Kreditnom odboru.

Rukovodilac Službe procjene kreditnog rizika kao član Kreditnog odbora Banke kao i član Uprave nadležan za upravljanje rizicima imaju pravo veta kod odlučivanja o plasmanima koje razmatra Kreditni odbor Banke.

Sektor upravljanja i kontrole rizicima

Sektor upravljanja i kontrole rizicima daje mišljenje o novim kreditnim proizvodima kao i ostalim oblastima koji generišu potencijalni rizik.

Pored redovnih mjesečnih izvještaja Sektor upravljanja i kontrole rizicima priprema i detaljne analize kvaliteta kreditne izloženosti i kolateralne pokrivenosti koje će omogućiti bolje razumjevanje, prihvatanje i ublažavanje kreditnog rizika.

Sektor sredstava i transakcionih poslova

Sektor sredstava i transakcionih poslova svoju ulogu upravljanja tekućom likvidnošću ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

- planiranje priliva i odliva novčanih sredstava na dnevnom nivou,
- praćenjem poslovnih promjena i stanja novčanih sredstava na računu rezervi kod CB BiH, na računima kod korespodentnih banaka u inostranstvu i u zemlji, kao i novčanih sredstava u gotovom novcu u domaćoj i stranoj valuti u trezoru i u blagajnama Banke,
- pribavljanje nedostajućih sredstava ili plasiranje viška likvidnih sredstava na finansijskim tržištima,
- prati velike pojedinačne odlive/prilive sredstava deponenata, prati isplate kredita, a sve u cilju održavanja devizne pozicije, ročne strukture i ispunjenja svih dospjelih obaveza na vrijeme.
- analizu strukture i ročnosti depozita preduzimajući aktivnosti ponovnog ugovaranja ročnosti dospjelih depozita,
- održava i izdvaja zakonsku obaveznu rezervu kao minimalan iznos sredstava izdvojenih na računu rezervi kod CB BiH,
- priprema dnevne, mjesečne i šetomjesečne planove likvidnosti kao metod procjene buduće likvidnosti,
- interno i eksterno izvještavanje o kretanju likvidnosti.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) je identifikacija, mjerenje i upravljanje rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih i vanbilansnih pozicija, prije svega rizikom likvidnosti i kamatnim rizikom, definišući odgovarajuće limite rizika i mjere kojima se eliminiše negativan uticaj na profitabilnost.

Odbor za upravljanje plasmanima

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje plasmanima je da nadzire kvalitet kreditnih plasmana Banke, proces monitoringa i efikasnosti upravljanja kreditnim rizikom, prati procese naplate u Sektoru pravnih poslova i restrukturiranja i njihovo ostvarivanje u skladu sa poslovnim ciljevima MF Banke (u daljem tekstu Banka). Uloga odbora za praćenje kreditnog procesa po svim njegovim fazama da u slučaju identifikovanja uskog grla pripremi prijedlog Upravi Banke da se definišu mjere, aktivnosti i odgovorni na otklanjanju istih. Takođe je uloga koordinacija i strategijsko usmjeravanje procesa i aktivnosti između svih poslovnih funkcija u Banci koje su uključene u kreditni proces radi optimizacije procesa u svim njegovim fazama uz postizanje zadanih ciljeva i planiranih vrijednosti uz redovne kontrole povezane sa ovim procesima. U nadležnosti ovog odbora je davanje saglasnosti za odstupanja od definisanih procedura naplate, kao i prijedloga za poboljšanje kvaliteta kreditnog portfolia.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.1. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Komisija za likvidnost

Komisija za likvidnost, sastavljena od od tri člana imenovana od strane NO Banke i to člana Uprave Banke, rukovodioca Sektora sredstava i transakcionih poslova i rukovodioca Sektora upravljanja rizicima i održava sastanke minimalno jednom mjesečno. Komisija za likvidnost prati i procjenjuje tekuću, dnevnu likvidnost na osnovu plana likvidnosti na određeni dan, kojeg Sektor sredstava i transakcionih poslova dostavlja na dnevnom nivou članovima Komisije i ostalim članovima Uprave Banke.

Na mjesečnom nivou analizira plan likvidnosti i njegovu realizaciju, predlaže mjere i definiše zadatke za potrebe održavanja likvidnosti Banke da bi izbjegla rizik negativnih efekata na finansijski rezultat Banke zbog nemogućnosti urednog izmirenja svojih tekućih obaveza.

Komisija za upravljanje rizikom

Komisiju za upravljanje rizikom čine Predsjednik Uprave banke, članovi Uprave banke, Rukovodilac sektora upravljanja i kontrole rizicima i Zamjenik Rukovodioca sektora upravljanja i kontrole rizicima. Komisija održava sastanke jednom mjesečno. Kontinuirano i sistematično prati sve rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju kroz praćenje usklađenosti poslovanja sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima Banke, Politikom upravljanja rizicima Banke i Izjavom o sklonosti ka preuzimanju rizika Banke.

29.2. Sistem upravljanja rizicima i tehnike ublažavanja

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju jesu kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.

Banka se u svom poslovanju neminovno sreće sa različitim vrstama rizika, iz kojih mogu proistići negativni efekti na poslovanje banke. Sistem upravljanja rizicima u Banci obuhvaćen je strategijom i politikom upravljanja rizicima, odgovarajućom unutrašnjom organizacionom strukturom banke, efektivnim i efikasnim procesom upravljanja svim rizicima kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatnim sistemom unutrašnjih kontrola i odgovarajućim informacionim sistemom kao i adekvatnim procesom interne procene o adekvatnosti kapitala i interne procjene adekvatnosti likvidnosti.

U cilju efikasnog upravljanja rizikom, a uzimajući u obzir potrebu minimiziranja sukoba interesa između preuzimanja rizika, ograničenja nivoa rizika i kontrole, kao i revizije sistema upravljanja rizicima, sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima Banke uspostavljen je u skladu sa principom "3 linije odbrane". „Prva linija odbrane“ ima za ciljeve: identifikovanje, procjenu, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika u skladu sa limitima rizika utvrđenim u drugoj liniji odbrane. „Druga linija odbrane“ ima za cilj nezavisno od prve linije kontrole usklađenost sa utvrđenim ograničenjima. „Treća linija odbrane“ ima za cilj nezavisnu procjenu usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtevima.

Banka u svom poslovanju koristi tehnike smanjenje kreditnog rizika povezanog sa izloženošću ili izloženostima, a koja obuhvata materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Materijalna kreditna zaštita predstavlja tehniku smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti Banke proizilazi iz prava te banke da, u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza druge ugovorne strane ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja povezanih sa drugom ugovornom stranom, unovči ili prenese na sebe ili prisvoji ili zadrži određenu imovinu ili iznose, ili da smanji iznos izloženosti na iznos razlike između iznosa izloženosti i iznosa kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita je tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti banke proizilazi iz obaveze treće strane na plaćanje određenog iznosa u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza dužnika ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.3. Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti)

Primjena MSFI 9 počela je od 1. januara 2018. godine i od tada Banka ima definisane strategije, politike i procedure vezane za biznis modele Banke, koji su dokazi za formalno dokumentovanje postojećih biznis modela, definisanje novih i njihovo prilagođavanje MSFI 9.

Metodologija u skladu sa MSFI 9 podrazumjeva slijedeće:

- Koncept mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka – mjerenje očekivanog kreditnog gubitka prema MSFI 9 prelazi iz oblasti prepoznavanja nastalih gubitaka u oblast očekivanih gubitaka, pri čemu se za očekivanje gubitaka moraju uzeti u obzir različiti scenariji.
- Vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna očekivanog kreditnog gubitka – znači da se u svim nivoima kreditnog rizika očekivanja gubitaka mora ugraditi i vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna u minimalno dva tj. više scenarija sa pripadajućom vjerovatnoćom. Samim tim, za svaku izloženost postoji neka (pa čak i marginalno mala) vjerovatnoća nastanka gubitka.
- Neophodno adekvatno modeliranje risk parametara (EAD – izloženosti, PD – vjerovatnoća defaulta, LGD - gubitak po defaultu, CCF – faktor kreditne konverzije) – MSFI 9 pored toga što zahtjeva preciznije parametre za izračun očekivanih gubitaka koje u obzir uzimaju PIT (point-in-time) parametre, nasuprot trenutno definiranih IAS 39 (TTC – through the cycle).
- Neophodno modeliranje makroekonomskih očekivanja – prilikom određivanja risk parametara neophodno je uzeti u obzir i kako kretanje makroekonomskih varijabli utiče na kretanje risk parametara Banke.
- Kriteriji za prelazak u nivoe kreditnog rizika – MSFI 9 obzirom na određenje da u dijelu prihodujućeg portfolija postoji i nivo kreditnog rizika 2 u koju se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja, neophodno je da Banka definiše kriteriji na osnovu kojih će prepoznavati izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom u svim segmentima umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.
- Obračun kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu – jedini izvor kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu je tzv. unwinding.
- POCI finansijska aktiva (engl. purchased or originated credit-impaired financial assets) – definiše se nova kategorija aktive za koju je postoji poseban set pravila tj. aktiva koja sa sobom prilikom odobravanja ili kupovine već nosi oznaku umanjenja vrijednosti, aktiva za koju već postoji individualno očekivano umanjenje vrijednosti.

Ispravka vrijednosti prema MSFI 9 se kreira za finansijsku aktivu u opsegu standarda koja je razvrstana u odgovarajuće poslovne modele i područja 1 standarda.

Prema zahtjevima standarda MSFI 9 i ABRS Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Banka prema razumnom trošku i naporu procjenjuje u kojoj tački ekonomskog ciklusa se trenutno nalazi u odnosu na svoje izloženosti i kako makroekonomska kretanja odnosno buduće informacije mogu uticati na očekivani gubitak. Makroekonomski pokazatelji mogu različito uticati na risk parametre u izračunu dvanaestomjesečnih i višegodišnjih gubitaka, ali obzirom da je formula izračuna ispravke vrijednosti proizvod risk faktora/parametara, prilagođavanjem jednog risk parametra (PD) će se prilagoditi i ispravka vrijednosti za očekivane buduće informacije.

Pod pragom materijalne značajnosti („threshold”) za potrebe obračuna broja dana kašnjenja podrazumjeva se iznos veći od:

- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Pravnog lica u iznosu većem od 1.000 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Neko finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđena i gubici zbog obezvrijeđenja su nastali ako, i samo ako, postoji objektivni dokaz obezvrijeđenja kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva (nekog “događaja gubitka”) i taj događaj gubitka (ili događaji) imaju uticaj na procijenjene buduće tokove gotovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.3. Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti) (nastavak)

Banka prvo procjenjuje da li postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja individualno za finansijska sredstva koja su individualno značajna, i individualno ili na portfolio osnovi za finansijska sredstva koja nisu finansijski značajna. Individualno beznačajne izloženosti bi bile procijenjene individualno kada se definiše specifičan rizik povezan sa klijentom/transakcijom (npr. koncentracija industrije, status neizmirenja obaveze, kategorije rejtinga, vrsta kredita, sposobnost kupca da nosi rizik, itd.). Objektivni dokaz da je neko finansijsko sredstvo ili grupa sredstava obezvrjeđena uključuje vidljive podatke koji dođu do pažnje Banke u vezi sa događajima gubitka opisanim ispod:

- Dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.
- Banka smatra malo vjerovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja instrumenta obezbjeđenja, posebno cijeneći slijedeće elemente:
 - ako postoji objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti,
 - ako se dužnik suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama,
 - ako je banka prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan ekonomski gubitak,
 - ako je banka pristala da da modifikuje izloženost zbog trenutnih finansijskih poteškoća dužnika ili poteškoća koje će uskoro nastati, a što će za posljedicu imati umanjenje finansijske obaveze dužnika zbog značajnog otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili, prema potrebi, naknada,
 - ako je pokrenuta likvidacija ili stečaj dužnika,
 - ako je dužnik nije izvršio svoju obavez prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije.

Banka utvrđuje status neizmirenja obaveza za pravna lica na nivou ukupnih potraživanja od tog lica. Kod fizičkih lica banka status neizmirenja obaveza utvrđuje na nivou pojedinačne izloženosti. Ukoliko bruto knjigovodstvena vrijednost izloženosti prema fizičkom licu u statusu neizmirenja obaveza prelazi 20% ukupne bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti prema tom fizičkom licu, smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza po svim izloženostima prema tom licu.

Na temelju statusa neizmirenja obaveza, te pojedinačnoj značajnosti izloženosti, Banka razlikuje različite pristupe mjerenju umanjenju vrijednosti (pojedinačna ili portfolio procjena). Za sve materijalno značajne klijente za koje se utvrdi da postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti tj. da su u statusu neizmirenja obaveza (defaulta), nose posebne rezervacije ili su klasifikovani kao POCI aktiva, Banka će raditi individualno procjenu umanjenja vrijednosti.

Prema navedenom, u procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9 Banka razlikuje dva pristupa:

- Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na već navedene izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne (njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit) i imaju dokaz o obezvrjeđenju potraživanja, i
- Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Banke za koje ne postoji dokaz o obezvrjeđenju potraživanja.

Na svaki zadnji dan u mjesecu Banka radi obračun ispravke vrijednosti. Internom metodologijom Banke definisani su kriteriji za raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika.

Obračun ispravke vrijednosti i rezervisanja za gubitke po individualnim materijalno značajnim izloženostima kod kojih je identifikovan objektivni događaj obezvrjeđenja vrši se kroz individualnu ispravku vrijednosti. Individualna ispravka vrijednosti podrazumjeva procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno analizu očekivanih budućih novčanih tokova u više različitih scenarija naplate sa određenim vjerovatnoćama svakog scenarija te izračuna njihove sadašnje vrijednosti. Individualna ispravka vrijednosti se izračunava kao razlika između ukupne bilansne izloženosti klijenta po kreditu (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, kamata) i zbira neto sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova novca (iz redovne otplate i iz aktiviranih instrumenata obezbjeđenja) tog kredita. Za svaku transakciju pojedinačno buduća tokovi novca biće pojedinačno određeni i to posebno za glavicu i posebno za kamatu.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.3. Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti) (nastavak)

Svi plasmani klijenata koji su prema kriterijima razvrstani za portfolio (grupnu) ispravku vrijednosti, dalje se grupišu u odgovarajuće homogene grupe (HG). Osnovni kriterijum grupisanja su segmenti, s tim što je najveći segment MSME dalje podijeljen na grupe kreditnih proizvoda: MSME-Kredit za obrtna sredstva, MSME-Kredit za osnovna sredstva i investicije, MSME-Nenamjenski kredit za preduzetnike, MSME-Transferisani kredit i MSME-Ostali. Zbog specifičnosti kreditnog proizvoda "Overdraft", izloženosti koje pripadaju ovom proizvodu se izdvajaju u posebnu homogenu grupu na nivou portfolija Banke (bez obzira na segment). Za definisane homogene grupe će se kroz primjenu formirati ispravka vrijednosti. Za svaku homogenu grupu će se pratiti kretanje, odnosno migracija izloženosti iz bonitetnih grupa u određeni status prema danima kašnjenja.

Migracije iz bonitetnih grupa u određeni status tj. drugu bonitetnu grupu pratiće se uzimajući srednju (ponderisanu) vrijednost presjeka na kraju pojedinačnih kvartala, vraćajući se unazad kroz istoriju podataka za definisani period (minimalno tri godine). Prema tome, prvo će se utvrditi pojedinačne migracije na definisane datume presjeka (kvartale), na način da će se pratiti kretanje izloženosti/partija (po bonitetnim grupama) koje su bile aktivne godinu dana do dana presjeka. Zatim će se za svaku bonitetnu grupu zbrojiti dobijeni iznosi koji su migrirali na svim datumima presjeka i podijeliti sa zbirom ukupnih izloženosti na svim datumima presjeka.

Mjerenje umanjenja vrijednosti na grupnoj osnovi zahtijeva procjenu parametara na statističkoj osnovi sa prilagođavanjem za buduća ekonomska kretanja. Parametri rizika PD i LGD će se računati za svaku homogenu skupinu na višegodišnjem nivou tj. najvećom ročnosti pojedine homogene grupe korištenjem istorijskih podataka te prilagođavanjem za očekivane buduće gubitke.

Metodologijom su definisane vrste sredstava obezbjeđenja (kolateralna) i parametri vezani za kolateralna koja se koriste prilikom obračuna ispravki vrijednosti na individualnoj i portfolio (grupnoj) osnovi. Primjenom definisanih parametara po pojedinačnim vrstama kolateralna, za potrebe obračuna individualne ispravke vrijednosti na individualno materijalno značajne izloženosti koje su obezbijeđene ovim vrstama kolateralna, dobija se očekivani tok gotovine umanjen kroz diskontovanje na sadašnju vrijednost.

29.4. Finansijski rizici

Banka je u svom poslovanju naročito izložena sljedećim rizicima:

- Kreditnom riziku, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, kao i rizik druge ugovorne strane;
- Riziku koncentracije, koji posebno uključuje rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- Riziku likvidnosti;
- Tržišnim rizicima (kamatni rizik, devizni rizik i ostali);
- Operativnom riziku;
- Riziku ulaganja banke;
- Strateškom riziku;
- Riziku usklađenosti poslovanja banke
- Riziku od pranja novca i finansiranja terorizma

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik

Banka preuzima na sebe kreditni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat Banke usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik predstavlja najznačajniji rizik za poslovanje Banke koja iz tog razloga upravlja svojom izloženosti kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku nastaje prije svega na osnovu aktivnosti kreditiranja, tj. odobravanja kredita. Kreditni rizik je takođe prisutan kod vanbilansnih finansijskih instrumenata, kao što su garancije i nepovučene kreditne linije.

Kreditni rizik podrazumijeva rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik obuhvata:

- Rizik neizvršenja („default risk“) – rizik od gubitka koji može nastupiti ukoliko dužnik ne izmiri svoju obavezu prema Banci;
- Rizik promjene kreditnog kvaliteta aktive („downgrade risk“) – rizik od gubitka Banke koji može nastati ukoliko dođe do pogoršanja nivoa rizičnosti dužnika (pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika) na pozicijama aktive koje se vode u kreditnom portfoliju;
- Rizik promjene vrijednosti aktive – rizik od gubitka Banke koji može nastati na pozicijama aktive koje se vode u kreditnom portfoliju ukoliko dođe do smanjenja tržišne vrijednosti u odnosu na vrijednost po kojoj je aktiva kupljena;
- Rizici izloženosti – rizici koji mogu proisteci po osnovu izloženosti Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica ili licima povezanim sa Bankom.

Banka kreditnim rizikom upravlja provođenjem strategije kreditiranja koja je usmjerena prema preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima (MSME) i velikoj disperziji rizika.

Banka kreditnim rizikom upravlja tako što u skladu sa svojom politikom kreditiranja odobrava standardizovane kreditne proizvode. Kreditni proizvodi i njihove osnovne karakteristike u pogledu iznosa, roka, kamatne stope, naknade, te obaveznog obezbjeđenja definisani su Katalogom kreditnih proizvoda. Sektor upravljanja i kontrole rizicima kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima uključen je u definisanje kreditnih proizvoda i njihovu ocjenu sa stanovišta procjene rizika. Nivoi odlučivanja, definisani Poslovnikom o radu kreditnih odbora, nadležni su za donošenje odluka u slučajevima odobravanja standardnih proizvoda i pod standardnim uslovima, a svako odstupanje od definisanih standarda zahtijeva odlučivanje na višem nivou.

Banka je Kreditnim priručnikom, Pravilnikom o dokumentovanju kreditnih aktivnosti i odlaganju/čuvanju kreditne dokumentacije, kao i Uputstvom za izradu kreditne analize, jasno definisala način obrade rizičnih proizvoda, potrebnu dokumentaciju za pojedine tržišne segmente, korake kreditnog procesa kao i organizacione dijelove i pojedinačne izvršioci odgovorne za njihovo sprovođenje. Navedenim dokumentom su propisani svi obrasci koji se koriste u toku obrade i praćenja kredita, kao i način i obrasci kreditne analize za ocjenu kreditne sposobnosti (boniteta) u zavisnosti od pripadnosti tržišnom podsegmentu Retail, MSME, COR i PUB). Banka odobrava kredite u skladu sa definisanom procedurom odobravanja kredita, a na osnovu procjene kreditne sposobnosti dužnika i instrumenata obezbjeđenja. Kreditne odluke se donose na osnovu definisanih limita za pojedinačne izloženosti i definisanih limita ukupne izloženosti klijenta odnosno grupe povezanih lica. U Banci postoji 5 nivoa ovlaštenja za odobravanje plasmana od kojih je najviši Nadzorni odbor Banke, a najniži Kreditni odbor filijale. Obrada kreditnih zahtjeva za MSME i Retail tržišni segment vrši se decentralizovano u poslovnicama Banke. Obrada kreditnih zahtjeva od prijema zahtjeva za kredit do plasmana kredita obavlja se kroz aplikativni kreditni modul prilagođen potrebama Sektora tržišta (Front office).

Uputstvom za naplatu i upravljanju dospjelim nenaplaćenim obavezama, kao i Politikom monitoringa, definisan je način praćenja i monitoring postojećih plasmana kao i nadležnosti i odgovornosti za sprovođenje aktivnosti naplate. Navedenim uputstvom Banka je definisala način sprovođenja dnevnog i mjesečnog monitoringa naplate u okviru kojeg se realizuju i određeni koraci upravljanja problematičnim plasmanima.

Da bi se na kvalitetan, sistematski i pregledan način upravljalo portfoliom u kašnjenju, internim procedurama su definisana 2 dokumenta i to: „Dosije neuredne otplate“ i „Strategije naplate“. „Dosije neuredne otplate“ predstavlja izvještaj koji daje pregled već izvršenih aktivnosti po kreditima u kašnjenju preko 30 dana i vodi se sve dok se obaveze po kreditu ne izmire u potpunosti. Kreditni službenici su u obavezi da vode dosije neuredne otplate i hronološki evidentiraju sve aktivnosti koje su poduzete u cilju naplate potraživanja. Vođenje ovog obrasca je softverski podržano u okviru kreditnog modula koji koristi Front office. „Strategije naplate“ je izvještaj koji daje pregled planiranih aktivnosti koje će biti preduzete u cilju naplate potraživanja odnosno dogovorenu strategiju naplate.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti i politika rezervisanja

Banka procjenjuje rizik mogućih gubitaka usljed pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika. Kreditni rizik obuhvata rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da pravovremeno ispune svoje obaveze, bilo da je malo vjerovatno da će ih izmiriti iz svojih primarnih izvora, bilo da su u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.

Obezvrijeđeni plasmani su plasmani kod kojih je utvrđen objektivni dokaz obezvrijeđenja. Pod objektivnim dokazom obezvrijeđenja se podrazumijevaju događaji koji uslovljavaju mjerljivo umanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine.

Pojedinačno obezvrijeđena sredstva su ona sredstva za koja je pojedinačno procijenjeno da su obezvrijeđena i za koja su priznati procijenjeni gubici. Iznos gubitka utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti budućih tokova gotovine.

Obračunati iznos obezvrijeđenja bilansne aktive Banka evidentira na teret rashoda, a u korist ispravke vrijednosti te aktive, a obračunati iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki evidentira se na teret rashoda, a u korist rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivu.

Grupna procjena obezvrijeđenja se vrši za plasmane koji ne pripadaju grupi individualno značajnih plasmana.

Za svrhu grupne procjene plasmani se grupišu u homogene grupe u pogledu kreditnog rizika u skladu sa internom metodologijom Banke za obračun ispravke vrijednosti.

Budući tokovi gotovine za homogene plasmane određuju se na osnovu raspoloživih istorijskih podataka, uglavnom podataka o kašnjenju u izmirenju obaveza, a uzimaju se u obzir i tokovi koji će izvjesno nastati realizacijom sredstava obezbjeđenja.

Kolaterali

U skladu sa standardnim principima kreditnog poslovanja, Banka u svrhu obezbjeđenja plasmana zahtijeva kolateral koji treba pokriti rizik nemogućnosti klijenta da izvrši ugovorene obaveze.

Kolaterali koje Banka najčešće koristi kao instrumente obezbjeđenja su:

- mjenice,
- nalozi,
- izjava o zapljeni (administrativna zabrana),
- solidarni dužnik,
- solidarni jemac/jemac platac,
- zalog na nepokretnu imovinu-hipoteka,
- zalog pokretnih stvari,
- zalog HOV,
- zalog novčanih sredstava (depozit/štedni ulog),
- polisa osiguranja,
- garancije Garantnog Fonda RS,
- garancije Garantnog programa_COVID 19.

Banka zadržava pravo da zatraži bilo koju drugu vrstu instrumenta obezbjeđenja koju smatra neophodnom.

Nekvalitetne izloženosti

Pod nekvalitetnom izloženosti podrazumijevaju se izloženost u statusu neizmirenja obaveza, odnosno izloženost koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika i izloženosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a ispunjavaju uslov za raspoređivanje u nivo kreditnog rizika 3.

Banka vrši klasifikaciju klijenta u skladu sa Internom metodologijom obračuna ispravke vrijednosti prema danima kašnjenja i podacima o migracijama plasmana po bonitetnim grupama kao i klasifikaciju klijenta prema Odluci ABRS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Prema navedenoj Odluci ABRS svi klijenti se klasifikuju u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 („Stage 1“), nivo kreditnog rizika 2 („Stage 2“) i nivo kreditnog rizika 3 („Stage 3“).

Upravljanje problematičnim plasmanima je centralizovano i organizovano kroz rad posebnog Sektora pravnih poslova i restruktuiranja, koji je nadležan za reprogram i restruktuiranja svih plasmana.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Uputstvom o naplati i upravljanju problematičnim plasmanima Banka je decidno propisala poslove preuzimanja, praćenja i naplate svih problematičnih plasmana za sve tržišne segmente.

Klijent treba da pređe u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

1. Izloženosti koje dobijaju status neizmirenja obaveza na zadnji dan u mjesecu;
2. Sve vrste garancija gdje je Banka izvršila plaćanje, a dospjela obaveza nije izmirena u roku od 60 dana od datuma plaćanja Banke po garanciji.
3. Sve aktivne izloženosti koje su na zadnjoj klasifikaciji raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

Klijenti koji su ispunili neki od gore navedenih uslova prenose se u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita, pod pretpostavkom da je moguće kroz opcije/mjere restrukturiranja omogućiti održivu otplatu dugovanja i na taj način izbjeći prinudnu naplatu sudskim putem.

Prenos u Službu za restrukturiranje kredita se radi nakon sprovedene redovne mjesečne klasifikacije izloženosti od strane Sektora upravljanja rizicima. Sektor tržišta generiše odluku koja sadrži spisak svih izloženosti koji su zadnji dan prethodnog mjeseca ispunjavali navedene uslove za transfer. Odluka o prenosu u Službu restrukturiranja treba biti sastavljena u jednom primjerku i potpisana od strane jednog člana Uprave banke, a skeniran spisak se elektronski dostavlja Službi za restrukturiranje kredita i filijalama/ekspoziturama čije partije su predmet transfera. Na osnovu ovog spiska, vrši se prenos predmeta iz Sektora tržišta u Službu za restrukturiranje, te zaduženje zaposlenog u Službi za restrukturiranje za navedene predmete u sistemu. Zaduživanje nadležnog službenika u Službi restrukturiranja se radi automatski u sistemu.

Zaposleni u Službi za restrukturiranje je obavezan:

- postupiti po preuzetim predmetima u što kraćem roku,
- nastaviti voditi pregled aktivnosti i mjera koje preduzima na konkretnim partijama, kroz ažuriranje u front aplikaciji.

Zaposleni u Službi za restrukturiranje imaju na raspolaganju sve mjere u cilju rješavanja problema kašnjenja koje podrazumijevaju agresivnu naplatu, reprogram postojećih zaduženja, restrukturiranje obaveza, otvaranje novih zaduženja na glavog dužnika ili ostale učesnike.

Vraćanje klijenta iz nadležnosti Službe restrukturiranja kredita u nadležnost Sektora tržišta

Kada dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano:

- za restrukturirane izloženosti i POCl imovinu u toku 12 mjeseci od datuma restrukturiranja
- za nerestrukturirane izloženosti u toku šest mjeseci od datuma kada je prestalo ispunjavanje uslova iz člana 20. „Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka“ dokažu urednost u otplati (vrše otplatu u skladu sa ugovorenim planom otplate, bez kašnjenja >30 dana na zadnji dan u mjesecu) vraćaju se u nadležnost Sektora tržišta. Grejs period se ne priznaje (ne računa) u period oporavka.

Procedura vraćanja je ista kao procedura prenosa/preuzimanja, samo se sada vrši u obrnutom smjeru.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)****29.5.1. Pregled kreditne izloženosti na dan 31.12.2021. godine**

	(U hiljadama BAM)											
	STANJE KREDITA											
	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	320.419	304.765	307.307	319.234	335.522	328.112	328.878	331.273	326.234	329.125	338.896	337.233
Stage 2	36.870	54.936	67.086	63.725	57.454	74.456	74.806	76.026	80.476	80.931	82.633	91.385
Stage 3	23.296	23.571	24.496	24.666	24.669	24.127	24.088	23.613	26.492	27.395	26.688	25.952
Ukupno	380.585	383.273	398.889	407.624	417.644	426.696	427.772	430.912	433.201	437.451	448.216	454.569
	STANJE KAMATE											
	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	2.358	2.171	2.280	2.353	2.507	2.245	2.218	2.278	2.095	2.170	2.102	2.011
Stage 2	478	643	668	652	604	713	824	817	806	776	780	767
Stage 3	749	757	790	802	817	827	841	812	929	976	964	936
Ukupno	3.585	3.570	3.738	3.808	3.929	3.785	3.883	3.907	3.830	3.923	3.848	3.714
	UKUPNA IZLOŽENOST BEZ SUSPENDOVANE KAMATE											
	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Ostalo	14.473	15.813	15.703	17.350	17.738	18.210	20.166	21.683	21.227	20.123	21.829	22.367
Stage 1	373.938	351.924	351.565	364.397	382.522	382.836	386.333	389.938	387.145	382.926	392.815	397.610
Stage 2	41.324	64.677	78.119	75.146	65.810	82.384	84.350	85.646	89.487	87.236	88.798	99.125
Stage 3	25.000	25.279	26.275	26.481	26.485	25.940	25.950	25.464	28.318	29.236	28.800	27.776
Ukupno	454.735	457.692	471.662	483.374	492.555	509.370	516.799	522.731	526.178	519.520	532.242	546.879
	UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI											
	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	10.672	10.132	10.307	10.667	11.102	9.594	9.534	9.155	8.372	8.056	8.301	7.678
Stage 2	7.254	7.942	8.472	8.646	8.376	10.556	10.757	11.773	11.165	11.168	11.759	13.607
Stage 3	20.940	21.141	21.675	22.145	22.346	22.058	22.273	21.962	23.931	24.692	24.501	23.882
Ukupno	38.867	39.217	40.456	41.460	41.826	42.211	42.566	42.892	43.470	43.919	44.564	45.167

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)****29.5.1. Pregled kreditne izloženosti na dan 31.12.2020. godine**

(U hiljadama BAM)

STANJE KREDITA

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	267.517	280.188	271.772	284.445	290.808	285.927	287.779	318.059	321.377	318.539	319.907	328.201
Stage 2	50.226	39.072	47.253	35.244	33.187	51.277	57.656	29.973	32.917	40.189	35.723	32.397
Stage 3	21.772	22.499	24.246	24.541	21.673	22.621	22.253	21.062	20.990	21.583	23.963	23.888
Ukupno	339.516	341.758	343.271	344.230	345.669	359.825	367.688	369.094	375.284	380.311	379.593	384.486

STANJE KAMATE

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	1.627	1.628	1.795	2.121	2.018	1.905	2.107	2.684	2.618	2.338	2.306	2.255
Stage 2	398	318	500	458	377	435	643	342	370	610	455	308
Stage 3	732	696	693	707	637	682	679	677	669	695	757	750
Ukupno	2.757	2.641	2.988	3.286	3.032	3.021	3.429	3.703	3.657	3.643	3.518	3.313

UKUPNA IZLOŽENOST BEZ SUSPENDOVANE KAMATE

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	318.370	342.176	334.208	347.388	357.980	347.681	348.115	382.491	387.115	384.206	389.589	393.287
Stage 2	53.694	41.516	50.368	37.911	35.271	55.212	62.436	34.409	37.431	45.524	40.412	36.483
Stage 3	23.684	23.948	25.700	25.937	22.876	23.894	23.593	22.337	22.385	23.018	25.553	25.529
Ukupno	395.748	407.640	410.277	411.236	416.127	426.787	434.145	439.237	446.930	452.748	455.553	455.299

UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	6.898	7.434	7.120	8.210	8.825	6.712	6.747	8.316	7.557	7.807	8.967	10.672
Stage 2	6.607	5.946	6.339	5.307	5.753	7.717	7.833	6.548	7.561	7.735	7.252	7.066
Stage 3	16.638	16.491	17.362	17.891	16.884	17.570	17.797	18.057	18.730	19.456	21.047	21.291
Ukupno	30.143	29.870	30.820	31.408	31.462	31.999	32.376	32.921	33.848	34.998	37.265	39.029

Otkupljena potraživanja smo u 2020. godini uključili u „Stanja kredita“ jer se vode na kreditnim partijama. Na dan 31. decembra 2020. godine isti su iznosili 639 hiljada BAM i svi su klasifikovani u Stage1.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

29.5.2. Ukupna izloženost bez suspendovane kamate na dan 31.12.2021. i 31.12.2020. godine

(u hiljadama BAM)

Učešće u ukupnoj izloženosti na dan 31.12.2021. godine

	Ukupna izloženost	Dospjeli kredit	%	Nekvalitetni kredit	%	Reprogramirani / restrukturirani kredit	%	Kamate	%	Avansi
Javni sektor	52	-	0,00%	-	0,11%	-	0,00%	-	0,00%	-
Pravna lica	71.982	807	1,12%	1.136	1,58%	685	0,95%	48	0,07%	31
MSMI	388.522	16.352	4,21%	22.362	5,76%	18.429	4,74%	1.117	0,29%	731
Fizička lica	86.322	2.820	3,27%	4.278	4,96%	2.492	2,89%	338	0,39%	587
Ukupno:	546.879	19.979	3,65%	27.776	5,08%	21.605	3,95%	1.503	0,27%	1.349

(u hiljadama BAM)

Učešće u ukupnoj izloženosti na dan 31.12.2020. godine

	Ukupna izloženost	Dospjeli kredit	%	Nekvalitetni kredit	%	Reprogramirani/ restrukturirani kredit	%	Kamate	%	Avansi
Javni sektor	751	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-
Pravna lica	50.153	979	1,95%	1.754	3,50%	778	1,55%	45	0,09%	-
MSMI	331.486	14.015	4,23%	20.988	6,33%	14.840	4,48%	951	0,29%	841
Fizička lica	72.909	2.369	3,25%	3.543	4,86%	2.958	4,06%	277	0,38%	430
Ukupno:	455.299	17.363	3,81%	26.285	5,77%	18.576	4,08%	1.273	0,28%	1.271

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)****29.5.2. Ukupna izloženost bez suspendovane kamate na dan 31.12. 2021. i 31.12.2020. godine (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti kredita plasiranih komitentima na 31.12.2021. godine:

(U hiljadama BAM)

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2021. godine	91.289	6.519	6.688	104.496	239.169	26.178	17.951	283.298
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	1.360	(1.299)	(61)	-	5.562	(5.550)	(12)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(2.703)	3.353	(650)	-	(6.315)	6.516	(201)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(6.277)	(1.028)	7.305	-	(6.799)	(1.410)	8.209	-
Nova finansijska imovina stečena ili nabavljena	63.823	6.748	967	72	133.890	45.343	1.510	181
Ukupno na dan 31.12.2021. godine	134.053	19.517	12.019	165.589	205.374	72.693	15.678	293.745

Bruto knjigovodstvene vrijednosti uključuju glavnice i kamatu. Neamortizovana odgođena naknada nije uključena.

(U hiljadama BAM)

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2020. godine	85.555	2.582	4.997	93.134	213.169	24.834	12.047	250.050
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	579	(463)	(116)	-	8.241	(7.978)	(263)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(2.611)	2.730	(119)	-	(8.055)	8.131	(76)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(1.438)	(800)	2.238	-	(1.331)	(4.329)	5.659	-
Nova finansijska imovina stečena ili nabavljena	38.619	915	656	40.190	155.914	10.044	1.453	167.411
Ukupno na dan 31.12.2020. godine	91.289	6.519	6.688	104.496	239.169	26.178	17.951	283.298

Bruto knjigovodstvene vrijednosti uključuju glavnice i kamatu. Neamortizovana odgođena naknada nije uključena.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)****Maksimalna izloženost kreditnom riziku**

Sljedeća tabela prikazuje promjene u obezvređenju kredita plasiranih komitentima:

(U hiljadama BAM)

Obezvređenje kredita plasiranih komitentima

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2021. godine	1.402	1.067	5.431	7.900	8.916	5.815	15.356	30.087
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	27	(25)	(2)	-	467	(467)	(0)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(273)	696	(423)	-	(1.792)	1.892	(100)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(6.193)	(726)	6.919	-	(6.790)	(1.029)	7.819	-
Nova finansijska imovina stečena ili nabavljena	672	559	446	1.676	3.264	5.890	1.228	10.383
Ukupno na dan 31.12.2021. godine	1.457	2.442	9.990	13.889	5.788	10.963	13.872	30.624

(U hiljadama BAM)

Obezvređenje kredita plasiranih komitentima

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2020. godine	1.249	586	3.294	5.129	8.112	4.926	9.147	22.185
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	15	(14)	(1)	-	357	(342)	(15)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(244)	276	(32)	-	(1.410)	1.414	(4)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(888)	(674)	1.562	-	(929)	(3.419)	4.348	-
Nova finansijska imovina stečena ili nabavljena	483	83	326	892	5.575	1.973	907	8.455
Ukupno na dan 31.12.2020. godine	1.402	1.067	5.431	7.900	8.916	5.815	15.356	30.087

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava u nastavku predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnom riziku.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije kolaterala i drugih kreditnih obezbjeđenja na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine

Finansijski instrumenti	31. decembar 2021.			31. decembar 2020.		
	Izloženost prije obezvredjenja	Obezvredjenje	Neto izloženost kreditnom riziku	Izloženost prije obezvredjenja	Obezvredjenje	Neto izloženost kreditnom riziku
A. Izloženost kreditnom riziku koja se odnosi na stavke bilansa stanja						
Novčana sredstva i sredstva kod						
Centralne banke	106.827	95	106.732	99.912	89	99.823
Sredstva kod drugih banaka	12.330	62	12.268	14.349	73	14.276
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	-	-
Kreditni plasirani komitentima	456.861	43.969	412.892	385.868	37.944	347.924
Otkupljena potraživanja	-	-	-	639	3	636
Ostala aktiva	8.130	3.464	4.666	7.340	2.651	4.689
HoV raspoložive za prodaju	49.521	50	49.471	35.939	36	35.903
Ukupna imovina	633.669	47.640	586.029	544.047	40.796	503.251
Vanbilans						
Neiskorištene kreditne obaveze	42.036	412	41.624	22.433	292	22.141
Kolaterali za kreditni portfolio	261.621			221.383		
- HoV založene kao kolateral	6.907			4.096		
Ukupna vanbilans	42.036	412	41.624	22.433	292	22.141
Ukupna kreditna izloženost	675.705	48.052	627,653	566.480	41.088	525.392

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Upravljanje finansijskim rizicima

(U hiljadama BAM)

Stanje glavnice po osnovu kredita na dan 31.12.2021

Homogene grupe	Stanje kredita	Izloženost	Priznati iznos kolaterala	Očekivani gubitak (ECL) bez ostale aktive
COR	45.245	63.769	31.695	5.862
MSME- Kredit za obrtna sredstva	83.719	85.376	41.893	8.242
MSME- Kredit za osnovna sredstva i investicije	115.950	118.918	81.691	11.389
MSME- Nenamjenski kredit za preduzetnike	1.254	1.318	688	525
MSME- ostali	65.405	102.705	35.252	5.331
MSME- Transferisani krediti	63	71	0	71
Overdraft	23.518	30.598	6.133	1.961
PUB	34	86	34	-
Reprogrami	15.788	16.056	10.408	7.410
Retail	103.592	105.615	49.863	4.376
UKUPNO Banka:	454.569	524.512	257.658	45.167

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

(U hiljadama BAM)

Stanje glavnice po osnovu kredita na dan 31.12.2020

Homogene grupe	Stanje kredita	Izloženost	Priznati iznos kolaterala	Očekivani gubitak (ECL) bez ostale aktive
COR	25.280	45.809	16.870	5.416
MSME- Kredit za obrtna sredstva	86.535	87.880	41.954	6.959
MSME- Kredit za osnovna sredstva i investicije	103.290	104.454	75.683	9.931
MSME- Nenamjenski kredit za preduzetnike	2.734	2.815	1.639	720
MSME- ostali	37.247	63.825	24.307	3.130
MSME- Transferisani krediti	70	79	0	78
Overdraft	24.715	31.275	7.327	2.048
PUB	743	745	44	16
Reprogrami	15.071	15.365	9.975	7.062
Retail	88.800	90.926	45.135	3.666
UKUPNO (Banka)	384.486	443.173	222.935	39.029

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5 Kreditni rizik (nastavak)

(U hiljadama BAM)

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Pregled stanja kredita po segmentima i po razdoblju dospjeća

SEGMENTACIJA	<=30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	Preko 1 god.	Ukupno
Public Sector	-	-	-	-	-	-	-
Corporate	44.784	118	-	113	730	112	45.857
MSME	301.913	3.456	2.312	2.183	3.749	12.013	325.626
Retail	78.771	697	159	593	798	2.068	83.086
UKUPNO Banka:	425.468	4.271	2.471	2.889	5.278	14.192	454.569

(U hiljadama BAM)

Pregled Očekivanih gubitaka (ECL) po segmentima:

Segmenti	31.12.2020		31.12.2021	
	Očekivani gubitak (ECL)	% učešća	Očekivani gubitak (ECL)	% učešća
Public Sector	16	0,0%	-	0,0%
Corporate	5.692	14,6%	6.005	13,30%
MSME	28.996	74,3%	34.302	75,95%
Retail	4.325	11,1%	4.859	10,76%
UKUPNO:	39.029	100,0%	45.167	100,0%

(U hiljadama BAM)

Pregled Stanja kredita po danima kašnjenja:

Dani kašnjenja	31.12.2020			31.12.2021		
	Stanje kredita	% učešća	PAR%	Stanje kredita	% učešća	PAR%
0 dana	318.837	82,9%	0,0%	361.344	79,49%	0,0%
1-30 dana	43.973	11,4%	11,5%	64.124	14,11%	14,11%
31-90 dana	2.362	0,6%	0,6%	6.742	1,48%	1,48%
Preko 90 dana	19.315	5,0%	5,0%	22.359	4,92%	4,92%
UKUPNO:	384.486	100,0%	17,1%	454.569	100,0%	20,51%

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)****Kreditni kolaterali i ostala kreditna obezbjeđenja (nastavak)**

Kolaterali koji se drže kao osiguranje finansijskih sredstava, osim kredita i avansa, zavise od prirode instrumenta. Politika Banke u pogledu pribavljanja kolaterala nije se značajno promijenila tokom izvještajnog perioda i nije došlo do značajne promjene u ukupnom kvalitetu kolaterala koje je Banka držala od prethodnog perioda.

U nastavku je prikazana ukupna izloženost analiza kolaterala i kreditnih obezbjeđenja na dan 31.12.2021. godine i 31.12.2020. godine:

	(U hiljadama BAM)	
	Na dan	
	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Kreditni osigurani posebnim depozitom	8.097	7.084
Kreditni osigurani nekretninama	178.871	148.450
Kreditni osigurani drugim kolateralom	269.893	230.334
Ukupno:	456.861	385.868

	(U hiljadama BAM)		
	Kreditni plasirani komitentima		
	Fizička lica	Pravna lica	Ukupno kreditni
Na dan 31. decembra 2021. godine			
Stambena, komercijalna ili industrijska imovina	45.793	142.365	188.158
Zalog	6.972	47.617	54.589
Finansijska imovina	2.343	14.007	16.350
Ostalo	594	7.008	7.602
Ukupno	55.702	210.997	266.699

	(U hiljadama BAM)		
	Kreditni plasirani komitentima		
	Fizička lica	Pravna lica	Ukupno kreditni
Na dan 31. decembra 2020. godine			
Stambena, komercijalna ili industrijska imovina	43.550	113.239	156.789
Zalog	7.494	48.556	56.050
Finansijska imovina	2.629	9.554	12.183
Ostalo	102	5.200	5.302
Ukupno	53.775	176.549	230.324

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti po segmentima i danima kašnjenja na 31. decembar 2021. godine

(u hiljadama BAM)				
SEGMENTACIJA	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Ukupna izloženost	Ispravke vrijednosti
	0 dana	-	52	-
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	-	-
Public Sector	>90 dana	-	-	-
Public Sector Ukupno		-	52	-
	0 dana	39.954	65.672	3.534
	1-30 dana	4.830	5.179	1.446
	31-90 dana	118	123	106
Corporate	>90 dana	955	1.009	920
Corporate Ukupno		45.857	71.982	6.005
	0 dana	250.477	308.015	11.632
	1-30 dana	51.436	55.038	4.165
	31-90 dana	5.767	6.195	1.337
MSME	>90 dana	17.945	19.275	17.168
MSME Ukupno		325.626	388.522	34.302
	0 dana	70.913	73.642	1.231
	1-30 dana	7.858	7.997	259
	31-90 dana	856	878	75
Retail	>90 dana	3.459	3.805	3.294
Retail Ukupno		83.086	86.322	4.859
UKUPNO BANKA:		454.569	546.879	45.167

Pregled izloženosti po segmentima i danima kašnjenja na 31. decembar 2020. godine

(u hiljadama BAM)				
SEGMENTACIJA	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Ukupna izloženost	Ispravke vrijednosti
	0 dana	699	751	16
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	-	-
Public Sector	>90 dana	-	-	-
Public Sector Ukupno		699	751	16
	0 dana	26.065	49.103	4.642
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	-	-
Corporate	>90 dana	977	1.050	1.050
Corporate Ukupno		27.042	50.153	5.692
	0 dana	232.590	273.653	10.731
	1-30 dana	37.003	39.200	2.562
	31-90 dana	1.893	1.931	608
MSME	>90 dana	15.672	16.702	15.095
MSME Ukupno		287.158	331.486	28.996
	0 dana	59.483	62.329	1.343
	1-30 dana	6.969	7.144	377
	31-90 dana	469	487	66
Retail	>90 dana	2.666	2.949	2.539
Retail Ukupno		69.587	72.909	4.325
UKUPNO BANKA:		384.486	455.299	39.029

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Učešće u ukupnoj izloženosti Portfolija koji koristi neku od mjera za ublažavanje C-19 na dan 31.12.2021

	(u hiljadama BAM)							
	Ukupna izloženost	Dospjeli krediti	%	Reprogramirani/restrurisani krediti	%	Kamate	%	Avansi
Public Sector	-	-	-	-	-	-	-	-
Corporate	6.774	31	0,45%	0	0,00%	1	0,01%	0
MSME	80.646	3.933	4,88%	8.987	11,14%	446	0,55%	235
Retail	10.637	809	7,61%	643	6,05%	94	0,88%	72
Ukupno	98.057	4.773	4,87%	9.630	9,82%	541	0,55%	308

Stanje glavnice po osnovu kredita portfolija koji koristi neku od mjera za ublažavanje C-19 na dan 31.12.2021

Segmenti	Stanje kredita	Izloženost	Priznati iznos kolaterala	(u hiljadama BAM) Očekivani gubitak (ECL) bez ostale aktive
Public Sector	-	-	-	-
Corporate	6.733	6.774	4.928	770
MSME	79.224	80.646	55.522	12.287
Retail	10.383	10.637	5.635	1.543
UKUPNO (Banka)	96.340	98.057	66.085	14.600

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled stanja kredita koji koriste neku od mjera za ublažavanje Covid-19 po segmentima i po razdoblju dospijeca:

Segmentacija							(u hiljadama BAM)
	<= 30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	Preko 1 godine	Ukupno
Public Sector	-	-	-	-	-	-	-
Corporate	10	0	0	480	0	6.244	6.733
MSME	2.610	148	747	672	2.217	72.829	79.224
Retail	211	31	45	125	542	9.428	10.383
Ukupno	2.832	180	792	1.277	2.759	88.501	96.340

Pregled stanja kredita koji koriste neku od mjera za ublažavanje Covid-19 po danima kašnjenja:

		31.12.2020			31.12.2021			(u hiljadama BAM)
Dani kašnjenja	Stanje kredita			PAR%	Stanje kredita			PAR%
		% učešća				% učešća		
0 dana	105.793	82,15%		0,00%	60.883	63,20		0,00%
1-30 dana	18.390	14,28%		14,28%	23.216	24,10		24,10%
31-90 dana	1.538	1,19%		1,19%	4.947	5,13		5,13%
Preko 90 dana	3.058	2,37%		2,37%	7.294	7,57		7,57%
UKUPNO	128.779	100,00%		17,10%	96.340	100,00		36,80%

Pregled očekivanih gubitaka (ECL) po segmentima za portfolio koji koristi neku od mjera za ublažavanje Covid-19:

Segmenti	31.12.2020		31.12.2021	
	Očekivani gubitak (ECL)	Očekivani gubitak (ECL)	Očekivani gubitak (ECL)	% učešća
Public Sector	-	-	-	-
Corporate	943	8,15%	770	5,27%
MSME	9.692	83,77%	12.287	81,68%
Retail	935	8,08%	1.543	13,05%
UKUPNO (Banka)	11.570	100%	14.600	100,00%

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)										
Podaci o bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, dospelosti i vrijednosti obezbjeđenja										
2021. godina	Stage1/Stage2		Stage3		Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrijednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrijednost sredstava obezbjeđenja	
	Stage1	Stage2	Nije dospjelo	Dospjelo		Stage1/Stage2	Stage3		Stage1/Stage2	Stage3
Prema sektorima										
Bilansna potraživanja od stanovništva	134.053	19.517	4.731	7.288	165.589	(3.899)	(9.990)	151.700	75.607	6.005
Opšta potrošnja	57.354	5.744	1.388	3.581	68.067	(1.197)	(4.292)	62.579	18.674	1.556
Stambeni krediti	17.088	406	178	8	17.680	(131)	(145)	17.404	12.272	186
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	59.535	13.364	3.166	3.682	79.746	(2.570)	(5.541)	71.635	44.662	4.261
Ostala potraživanja	77	2	-	16	95	(1)	(13)	82	-	2
Bilansna potraživanja od privrede	205.374	72.693	4.303	11.375	293.745	(16.751)	(13.872)	263.121	158.595	7.764
PUB - Javna preduzeća	2	-	-	-	2	-	-	2	-	-
COR - Velika preduzeća	22.813	19.127	396	740	43.076	(4.655)	(1.026)	37.394	27.708	675
Mikro preduzeća	15.666	11.271	1.555	3.575	32.067	(1.743)	(4.435)	25.890	14.632	2.781
Mala preduzeća	76.899	27.349	1.996	3.199	109.443	(5.498)	(4.496)	99.449	59.702	2.614
Srednja preduzeća	89.994	14.946	356	3.861	109.157	(4.855)	(3.915)	100.386	56.554	1.694
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	339.427	92.210	-	-	431.637	(635)	-	431.002	140.502	-
od čega restrukturisana	3.365	9.884	-	-	13.250	(12)	-	13.237	4.912	-
Problematična potraživanja	-	-	9.034	18.663	27.697	-	(19)	27.677	-	7.383
od čega restrukturisana	-	-	3.577	4.416	7.993	-	(6)	7.987	-	2.677
Ukupna bilansna izloženost	339.427	92.210	9.034	18.663	459.334	(20.651)	(23.862)	414.821	234.202	13.769
Ukupna vanbilansna izloženost	80.550	6.915	79	-	87.545	(635)	(19)	86.891	4.817	-

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

..... (u hiljadama BAM)

2021. godina	Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti									
	Regija 1		Regija 2		Regija 3		Regija 4		Regija 5	
	Stage1/Stage2	Stage 3	Stage1/Stage2	Stage 3	Stage1/Stage2	Stage 3	Stage1/Stage2	Stage 3	Stage1/Stage2	Stage 3
Bilansna potraživanja od stanovništva	21.043	2.463	48.231	4.343	20.312	1.533	36.366	2.237	27.618	1.443
Opšta potrošnja	9.198	1.194	12.324	1.698	10.385	577	16.062	997	15.130	505
Stambeni krediti	2.267	-	7.036	186	3.448	-	2.934	-	1.809	-
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	9.558	1.265	28.857	2.453	6.462	954	17.352	1.238	10.669	937
Ostala potraživanja	20	4	15	6	16	2	18	2	10	2
Potraživanja od privrede	33.630	2.420	77.042	4.623	49.241	1.661	52.566	4.925	65.588	2.049
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	1.429	378	3.338	2	1.476	-	1.156	22	597	-
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	7.294	1.054	17.537	1.210	9.249	315	12.460	2.218	17.772	272
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	6.923	404	10.475	573	10.246	373	9.414	649	2.957	437
Građevinarstvo	7.437	8	16.624	189	4.210	38	4.151	73	9.551	459
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	7.804	416	16.992	2.021	22.575	617	18.995	1.828	20.824	401
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	2.724	92	8.087	436	1.298	272	6.226	76	11.067	408
Potraživanja od ostalih klijenata	19	67	3.988	192	187	46	163	60	2.821	72
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	54.673	4.883	125.273	8.966	69.553	3.194	88.932	7.162	93.206	3.492
Ukupna vanbilansna izloženost	5.385	3	27.533	67	5.238	3	13.462	4	13.480	2

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o bruto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja i broju dana u kašnjenju/docnji
Stage1/Stage2 Stage3

2021. godina	0 dana kašnjenja	1-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	Preko 90 dana	0 dana kašnjenja	1-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	Preko 90 dana
Prema sektorima										
Bilansna potraživanja od stanovništva	130.998	21.147	1.116	309	0	1.560	130	36	68	10.225
Opšta potrošnja	54.397	7.857	701	143	0	406	31	11	34	4.487
Stambeni krediti	17.067	428	0	0	0	0	0	0	0	186
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	59.456	12.862	415	166	0	1.151	99	25	34	5.539
Ostala potraživanja	79	0	0	0	0	3	0	0	0	13
Bilansna potraživanja od privrede	229.838	43.414	2.911	1.904	0	1.282	240	315	254	13.588
PUB - Javna preduzeća	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
COR - Velika preduzeća	37.075	4.866	0	0	0	4	0	123	0	1.009
Mikro preduzeća	22.058	3.699	483	697	0	534	52	42	174	4.328
Mala preduzeća	78.569	22.103	2.370	1.207	0	705	68	118	27	4.277
Srednja preduzeća	92.135	12.746	59	0	0	40	119	32	52	3.974
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	360.836	64.561	4.028	2.213	0	0	0	0	0	0
od čega restrukturisana	10.063	2.820	325	41	0	0	0	0	0	0
Problematična potraživanja	0	0	0	0	0	2.842	370	351	321	23.813
od čega restrukturisana	0	0	0	0	0	1.807	151	119	183	5.733
Ukupna bilansna izloženost	360.836	64.561	4.028	2.213	-	2.842	370	351	321	23.813
Ukupna vanbilansna izloženost	62.997	2.098	3	1		7	1	0	55	16

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

2021. godina	Podaci o problematičnim potraživanjima						Vrijednost sredstava obezbjeđenja za Stage3 potraživanja
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrijednost Stage3 potraživanja	Od čega: restrukturisana potraživanja	Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja	% problematičnih potraživanja	
	1	2	3	4	5	6 (3/1)	7
Potraživanja od stanovništva	165.589	(13.889)	12.019	4.428	(9.990)	33,98%	6.005
Opšta potrošnja	68.067	(5.489)	4.969	1.492	(4.292)	7,30%	1.556
Stambeni krediti	17.680	(276)	186	-	(145)	1,05%	186
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	79.746	(8.111)	6.847	2.934	(5.541)	8,59%	4.261
Ostala potraživanja	95	(13)	16	2	(13)	17,05%	2
Potraživanja od privrede	293.745	(30.624)	15.678	3.565	(13.872)	5,34%	7.787
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	8.398	(1.285)	401	-	(335)	4,78%	142
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	69.381	(8.423)	5.069	1.557	(4.503)	7,31%	2.500
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	42.452	(4.593)	2.437	352	(2.218)	5,74%	1.564
Građevinarstvo	42.738	(3.775)	766	192	(617)	1,79%	414
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	92.474	(9.029)	5.284	1.236	(4.899)	5,71%	2.663
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	30.687	(3.074)	1.284	191	(1.091)	4,19%	476
Potraživanja od ostalih klijenata	7.615	(446)	436	37	(209)	5,73%	27
Bilansna potraživanja od banaka i finans. institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	459.334	(44.513)	27.697	7.993	(23.862)	6,03%	13.769
Ukupna vanbilansna izloženost	87.545	(654)	79	55	(19)	0,09%	-

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih/performing potraživanja i vrijednosti sredstava obezbjeđenja kojima su obezbjeđena ta potraživanja

2021. godina	Stage1/Stage2			Stage3	POCI
	Visok (BG1, BG2)	Srednji (BG3)	Nizak (BG4)		
Potraživanja od stanovništva	152.145	1.116	309	12.019	5.200
Opšta potrošnja	62.254	701	143	4.969	2.183
Stambeni krediti	17.494	-	-	186	38
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	72.318	415	166	6.847	2.979
Ostala potraživanja	79	-	-	16	-
Potraživanja od privrede	273.252	2.911	1.904	15.678	3.211
PUB - Javna preduzeća	2	-	-	-	-
COR - Velika preduzeća	41.940	-	-	1.136	-
Mikro preduzeća	25.757	483	697	5.130	1.206
Mala preduzeća	100.671	2.370	1.207	5.195	1.452
Srednja preduzeća	104.881	59	-	4.217	553
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-
Bilansna potraživanja od banaka i finans. institucija	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna potraživanja	425.397	4.028	2.213	27.697	8.411
Ukupna vanbilansna potraživanja	65.058	3	1	79	-

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

2021. godina	Vrste sredstava obezbjeđenja				(u hiljadama BAM)
	Depoziti, garancije fonda RS i Vlade RS	Garantnog i Garantni program RS	HOV	Stambene i komercijalne nepokretnosti	Pokretnosti
Potraživanja od stanovništva	4.271	0	63.224	14.117	
Opšta potrošnja	1.816	0	14.037	4.377	
Stambeni krediti	0	0	12.438	20	
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	2.456	0	36.749	9.718	
Ostala potraživanja	0	0	0	2	
Potraživanja od privrede	10.212	6.907	114.569	34.670	
PUB - Javna preduzeća	0	0	0	0	
COR - Velika preduzeća	1.268	6.907	19.209	999	
Mikro preduzeća	362	0	11.889	5.161	
Mala preduzeća	4.066	0	42.438	15.812	
Srednja preduzeća	4.516	0	41.034	12.698	
Potraživanja od ostalih klijenata					
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija					
Prema kategorijama potraživanja	27.873	7.664	175.450	36.842	
Neproblematična potraživanja	27.539	7.664	166.357	32.477	
od čega restrukturisana	24	556	6.674	1.359	
Problematična potraživanja	335	0	9.093	4.365	
od čega restrukturisana	250	0	3.524	1.200	
Ukupna bilansna izloženost	14.484	6.907	177.794	48.787	
Ukupna vanbilansna izloženost	2.560	1	10.531	5.801	

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o restrukturisanim potraživanjima							
	Vrijednost restrukturisanih potraživanja						Vrijednost sredstava obezbjeđenja za restrukturisanih potraživanja
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrijednost restrukturisanih potraživanja	od čega: Stage3 potraživanja	Ispravke vrijednosti restrukturisanih potraživanja	% restrukturisanih potraživanja 6= (3/1)	
2021. godina	1	2	3	4	5		7
Potraživanja od stanovništva	165.589	(13.889)	9.168	4.428	(4.797)	5,54%	5.701
Opšta potrošnja	68.067	(5.489)	3.237	1.492	(1.797)	4,76%	1.609
Stambeni krediti	17.680	(276)	-	-	-	-	-
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	79.746	(8.111)	5.929	2.934	(2.999)	7,43%	4.091
Ostala potraživanja	95	(13)	2	2	(2)	2,18%	2
Potraživanja od privrede	293.745	(30.624)	12.075	3.565	(5.218)	4,11%	7.942
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	8.398	(1.285)	821	-	(538)	9,77%	811
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	69.381	(8.423)	2.357	1.557	(1.573)	3,40%	1.298
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	42.452	(4.593)	2.161	352	(758)	5,09%	1.213
Građevinarstvo	42.738	(3.775)	862	192	(179)	2,02%	660
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	92.474	(9.029)	5.051	1.236	(1.847)	5,46%	3.455
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	30.687	(3.074)	617	191	(245)	2,01%	231
Potraživanja od ostalih klijenata	7.615	(446)	206	37	(78)	2,70%	274
Bilansna potraživanja od banaka i finans. institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	459.334	(44.513)	21.243	7.993	(10.016)	4,62%	13.643
Ukupna vanbilansna izloženost	87.545	(654)	362	55	(18)	-	-

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Kreditni rizik (nastavak)

Zaposleni u Sektoru pravnih poslova i restrukturiranja mora zaprimiti kreditni fajl od kreditnog službenika u roku od 15 dana od dana zaduženja. Postupiti po preuzetim predmetima u što kraćem roku. Zaposleni u Službi za restrukturiranje kredita nadležan za klijenta obavezan je nastaviti voditi pregled aktivnosti i mjera koje poduzima na konkretnim partijama, kroz ažuriranje strategija u front aplikaciji. Čak i ako se krediti uredno servisiraju, zaposlen u Službi za restrukturiranje kredita nadležan za klijenta je dužan vršiti redovan kvartalni monitoring klijenta.

Zaposleni u Sektoru pravnih poslova i restrukturiranja imaju na raspolaganju sve mjere u cilju rješavanja problema kašnjenja koje podrazumjevaju agresivnu naplatu, reprogram postojećih zaduženja, restrukturiranje otvaranje novih zaduženja na glavog dužnika ili ostale učesnike.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije svojim komitentima na osnovu kojih Banka ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama.

Na ove izloženosti Banka primjenjuje iste procedure monitoringa i naplate kao za kreditne plasmane.

Pokrivenost kolateralima i drugim oblicima obezbjeđenja

Banka za sve vrste plasmana zahtijeva sredstva obezbjeđenja. Iznos i tip zahtijevanog obezbjeđenja zavisi od tržišnog segmenta kojem klijent pripada, tipa odnosno vrste proizvoda koji se odobrava te procijenjenog kreditnog rizika svakog pojedinačnog komitenta.

Procjena i fer vrijednost instrumenta obezbjeđenja je zasnovana na vrijednosti instrumenata obezbjeđenja procijenjenog u trenutku zaduživanja. U skladu sa poslovnom politikom i internim procedurama Banke, utvrđuje se potrebna fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja i način i rok njene ponovne procjene.

Rukovodstvo prati tržišnu vrijednost sredstava obezbjeđenja i traži dodatna sredstva obezbjeđenja prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti plasmana. Banka uzima u obzir vrijednost sredstava obezbjeđenja prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti plasmana.

29.5.1. Rizik koncentracije

Banka ima interno definisane minimalne standarde za upravljanje rizikom koncentracije kojim Banka osigurava svoje poslovanje u smislu opreznog izlaganja kreditnom riziku naplate i riziku mogućih gubitaka po datim kreditima, te svim ostalim plasmanima kao i potencijalnim vanbilansnim obavezama. Banka ovim obezbjeđuje stabilnost u svom poslovanju i određuje minimalne standarde najvećeg dozvoljenog obima izlaganja Banke kreditnom riziku prema jednom korisniku, dužniku ili drugom subjektu (i grupi povezanih korisnika, kao i ograničenja velikih izloženosti.

Prema Članu 106. Zakona o bankama RS velika izloženost banke je izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja iznosi ili prelazi 10% priznatog kapitala banke. Banka je usvojila politike i procedure za utvrđivanje i praćenje pojedinačne i ukupne izloženosti, vodi evidenciju, prati i izvještava o izloženosti, u skladu sa propisima Agencije.

Priznati kapital Banke jednak je regulatornom kapitalu, a predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Zabranjeno je da izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnike smanjenja kreditnog rizika prelazi 25% njenog priznatog kapitala. Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja koji nije obezbijeđen kolateralom u skladu sa propisima Agencije prema jednom licu ili grupi povezanih lica može biti najviše do 15% priznatog kapitala banke. Na ukupnu izloženost banke prema njenom nadređenom i podređenom društvu i sa njima povezanim licima primjenjuju se ograničenja propisana članom 107. Zakona o bankama.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)**

Učešće banke u drugim pravnim licima je definisano Članom 111. Zakona o bankama RS: Zabranjeno je da banka direktno ili indirektno bez prethodne saglasnosti Agencije ima:

- Učešće u pravnom licu ili u zavisnom društvu tog pravnog lica koje prelazi iznos od 5% priznatog kapitala banke ili ukupnu neto vrijednost svih učešća banke u drugim pravnim licima i zavisnim društvima tih pravnih lica iznad 20% priznatog kapitala banke.
- Učešće banke u jednom pravnom licu iz finansijskog sektora direktno ili indirektno može biti najviše do 15% njenog priznatog kapitala.
- Učešće banke u licu koje nije lice u finansijskom sektoru ne smije preći 10% njenog priznatog kapitala, niti 49% kapitala tog lica.
- Ukupno učešće banke u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru može biti najviše do 25% priznatog kapitala banke, a ukupno učešće banke u licima u finansijskom sektoru može biti najviše do 50% njenog priznatog kapitala.

Koncentracija kreditnog rizika po granama industrije

Banka ima diverzifikovani portfolio koji pokriva različite industrije:

(U hiljadama BAM)

	31.decembra 2021.	U %	31.decembra 2020.	U %
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	8.368	2%	10.199	3%
Vađenje ruda i kamena	5.075	1%	5.004	1%
Prerađivačka industrija	60.168	13%	50.089	13%
Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	2.193	-	1.458	-
Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	3.899	1%	3.569	1%
Građevinarstvo	42.694	9%	25.258	7%
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	92.162	20%	70.773	18%
Saobraćaj i skladištenje	33.558	7%	31.127	8%
Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	6.490	1%	5.988	2%
Informacije i komunikacije	1.327	-	901	-
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5.790	1%	3.759	1%
Poslovanje nekretninama	3.610	1%	2.430	1%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	11.605	3%	10.955	3%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	9.238	2%	8.981	2%
Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	3	-	18	-
Obrazovanje	111	-	155	-
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1.823	-	1.781	-
Umjetnost, zabava i rekreacija	1.300	-	796	-
Ostale uslužne djelatnosti	2.952	1%	2.648	1%
Stanovništvo i preduzetnici	164.495	36%	149.979	39%
Ukupno:	456.861	100%	385.868	100%

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Kreditni rizik (nastavak)**
Koncentracija kreditnog rizika po vrstama kredita

Banka redovno prati i diverzifikuje plasirane kredite po vrstama kredita.

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2021.	U %	31. decembra 2020.	U %
Kreditni po transakcionim računima	23.698	5%	24.973	7%
Potrošački krediti	67.632	15%	58.984	15%
Kreditni za obrtna sredstva	146.854	32%	120.521	31%
Investicioni krediti	200.121	44%	165.384	43%
Stambeni krediti	17.607	4%	15.677	4%
Plasmani za izvršena plaćajna po garancijama	949	-	329	-
Ukupno:	456.861	100%	385.868	100%

29.5.2. Stres test

Banka je, u okviru procjene kreditnog rizika, primjenila najgori mogući scenario razvoja događaja za svoj portfolio. Banka je radila Stres test pod sljedećim pretpostavkama: devalviranje Konvertibilne marke za 30%, pad vrijednosti kolaterala do 30%, i povećanje ispravke vrijednosti za klijente koji imaju evidentirano kašnjenje u izmirenju dospjelih obaveza.

(U hiljadama BAM)

Portfolio na dan 31. decembar 2021.	Ukupna izloženost	Ukupna izloženost bez depozita	Diskontovana vrijednost kolaterala	Ispravka vrijednosti
Nakon testa	657.127	647.685	229.180	51.858M
Prije testa	546.879	537.437	266.699	45.167
Razlika	110.248	110.248	(37.519)	6.691

(U hiljadama BAM)

Portfolio na dan 31. decembar 2020.	Ukupna izloženost	Ukupna izloženost bez depozita	Diskontovana vrijednost kolaterala	Ispravka vrijednosti
Nakon testa	546.446	538.359	201.138	44.401
Prije testa	455.299	447.212	230.328	39.029
Razlika	91.147	91.147	(29.190)	5.372

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.6. Tržišni rizik

Banka preuzima na sebe tržišne rizike, koji predstavljaju rizik da će fer vrijednost ili budući tokovi gotovine koji proizilaze iz finansijskih instrumenata oscilirati zbog promjena u tržišnim vrijednostima. Tržišni rizici nastaju po osnovu otvorenih pozicija izloženih riziku po osnovu dospjeća, kamatnih stopa, valuta i proizvodima kapitala, koji su izloženi opštim i posebnim kretanjima i promjenama vezanim za nivo nestalnosti tržišnih stopa ili cijena (kao što su kamatne stope, kreditne marže, devizni kursevi i cijene kapitala). Od tržišnih rizika Banka je izložena deviznom riziku i riziku promjene kamatnih stopa.

Sistem kontrole tržišnih rizika se ostvaruje kroz podjelu i nezavisnu funkciju preuzimanja rizika (front office) od njihovog praćenja i upravljanja kao i aktivnosti podrške (back office).

29.6.1. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene dovedu do gubitka Banke u domaćoj valuti, pri čemu nivo deviznog rizika predstavlja funkciju visine i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva i zavisi od visine zaduženosti Banke u inostranstvu, stepenu valutne izloženosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Strategija koju Banka primjenjuje prilikom upravljanja deviznim rizikom temelji se na održavanju devizne pozicije u okviru ograničenja propisanih Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Za potrebe upravljanja, kontrole i identifikacije devizne izloženosti, Banka dnevno prati stanje i strukturu efektivnih stranih valuta u blagajnama i trezoru, deviznih sredstava i strukturu po valutama na računima kod inostranih banaka, vodi računa o usklađenosti devizne pozicije u nestabilnim valutama, ugovara valutnu klauzulu za stvake aktive i pasive, uključujući i vanbilansne stavke, u formi simetrične, odnosno, dvosmjerne valutne klauzule, kako bi zaštitila vrijednost aktive i pasive bez obzira da li kurs valute, na koju glasi valutna klauzula, raste ili opada u odnosu na domaću valutu, a sve u cilju uspostavljanja devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza

Sektor sredstva i transakcionih poslova na dnevnoj osnovi prati deviznu poziciju i u saradnji sa Sektorom tržišta i Upravom Banke preduzima odgovarajuće gore navedene aktivnosti u cilju održavanja devizne pozicije u okvirima dozvoljenih limita.

U sklopu planiranja aktivnosti Banke koje imaju značajnog uticaja na promjenu strukture ili rokova finansijske aktive i/ili finansijske pasive Banke, a time i na deviznu poziciju Banke, Sektor sredstava i transakcionih poslova vrši projekciju devizne pozicije, a sve u cilju blagovremenog preduzimanja određenih aktivnosti za kontinuirano održavanje devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijske pasive.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.6. Tržišni rizik (nastavak)**

29.6.1. Devizni rizik

Izvještaj o deviznim pozicijama na dan 31. decembra 2021. godine neto:

	EUR	USD	CHF	GBP	Ostalo	Ukupno valute	(U hiljadama BAM)	
							BAM	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva i sredstva								
kod Centralne banke	7.314	257	219	11	425	8.226	98.506	106.732
Sredstva kod drugih banaka	11.256	343	90	2	-	11.691	577	12.268
Hartije od vrijednosti	48.803	-	-	-	-	48.803	718	49.521
Kredit plasirani komitentima	310.778	-	-	-	-	310.778	102.114	412.892
Nekretnine, oprema, nematerijalna								
ulaganja, investicione nekretnine	-	-	-	-	-	-	7.336	7.336
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	-	-	-	-	-	6.879	6.879
Ostala aktiva	421	-	-	-	-	421	4.245	4.666
	378.572	600	309	13	425	379.919	220.375	600.294
Obaveze								
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	10.056	10.056
Depoziti komitenata	334.509	-	-	-	-	334.509	114.316	448.825
Obaveze po kreditima	43.227	-	-	-	-	43.227	-	43.227
Subordinirani dug	6.964	-	-	-	-	6.964	-	6.964
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	-	-	-	-	-	7.254	7.254
Ostala pasiva	125	-	-	-	-	125	5.164	5.289
Rezervisanja za beneficije za								
zaposlene i ostale potencijalne								
obaveze	-	-	-	-	-	-	758	758
	384.825	-	-	-	-	384.825	137.548	522.373
Neto devizna pozicija	(6.253)	600	309	13	425	(4.906)	82.827	77.921

Izvještaj o deviznim pozicijama na dan 31. decembra 2020. godine neto:

	EUR	USD	CHF	GBP	Ostalo	Ukupno valute	(U hiljadama BAM)	
							BAM	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva i sredstva								
kod Centralne banke	4.420	128	149	18	276	4.991	94.832	99.823
Sredstva kod drugih banaka	13.560	317	1	36	-	13.914	362	14.276
Hartije od vrijednosti	35.468	-	-	-	-	35.468	471	35.939
Kredit plasirani komitentima	296.406	-	-	-	-	296.406	51.518	347.924
Nekretnine, oprema, nematerijalna								
ulaganja, investicione nekretnine	-	-	-	-	-	-	7.291	7.291
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	-	-	-	-	-	7.721	7.721
Ostala ktiva	336	-	-	-	-	336	4.989	5.325
	350.190	445	150	54	276	351.115	167.184	518.299
Obaveze								
Depoziti banaka	5.000	-	-	-	-	5.000	2.540	7.540
Depoziti komitenata	297.404	162	70	5	19	297.660	86.923	384.583
Obaveze po kreditima	37.512	-	-	-	-	37.512	-	37.512
Subordinirani dug	6.964	-	-	-	-	6.964	-	6.964
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	-	-	-	-	-	8.006	8.006
Ostala pasiva	358	27	-	-	-	385	3.425	3.810
Rezervisanja za beneficije za								
zaposlene i ostale potencijalne								
obaveze	-	-	-	-	-	-	797	797
	347.238	189	70	5	19	347.521	101.691	449.212
Neto devizna pozicija	2.952	256	80	49	257	3.594	65.493	69.087

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.6. Tržišni rizik (nastavak)

29.6.1. Devizni rizik (nastavak)

U toku 2021. godine Banka je održavala otvorenu individualnu deviznu poziciju u okvirima dozvoljenih limita za valutu EUR najviše do +/- 40% od iznosa priznatog kapitala, a za valutu USD do +/-20% od iznosa priznatog kapitala, dok se ukupna devizna pozicija kretala u dozvoljenim limitima (40% priznatog kapitala).

Analiza osjetljivosti strane valute

Banka je najvećim dijelom izložena valuti EUR. Budući da je BAM fiksno vezana za EUR, Banka nije značajno izložena promjenama kursa EUR.

29.6.2. Kamatni rizik

Banka je izložena višestrukim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je da se minimiziraju nepovoljni efekti promjene visine kamatnih stopa.

Kamatne stope na kredite zavise od kretanja kamatnih stopa na tržištu novca i od poslovne politike Banke. Kamatne stope na kredite su fiksne za rokove otplate kredita do 36 mjeseci, a varijabilne za rokove otplate preko 36 mjeseci. Izuzetak od ovog pravila su investicioni krediti za korporativne klijente i javni sektor za koje je kamatna stopa varijabilna za sve rokove otplate. Banka se opredjelila za varijabilnu kamatnu stopu 6mj EURIBOR zaokružen na sljedeću veću desetinu, koja se usklađuje 2 puta godišnje i to 30.06. i 31.12.. Kamatne stope na depozite su fiksne, a kamatne stope na uzete kredite od stranih kreditora su varijabilne i vezane su za 6mj EURIBOR.

Osnovni princip upravljanja kamatnim rizikom jeste princip usklađivanja njenih sredstava i obaveza prema vrsti kamatne stope (fiksna kamatna stopa ili varijabilna) i prema dospijecima ili datumima ponovnog određivanja kamatne stope.

Više rukovodstvo Banke i Sektor upravljanja rizicima prati i stara se da Banka optimizuje nivo profitabilnosti i izloženosti kamatnom riziku.

Analiza osjetljivosti na kamatne stope

Analize osjetljivosti su urađene na osnovu izloženosti kamatnim stopama finansijskih instrumenata na datum izvještaja o finansijskom položaju. Za promjenjive kamatne stope pripremljena je analiza pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obaveza na dan izvještaja o finansijskom položaju bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se stopa od 10% umanjenja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa ključnom osoblju Banke i predstavlja procjenu rukovodstva Banke o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

Da su kamatne stope bile više ili niže za 10% u odnosu na postojeće, a da su se druge varijable održale konstantnim, Banka bi imala umanjenje/povećanje neto dobiti za 22.894 hiljade BAM za godinu koja završava 31. decembra 2021. (2020: umanjenje/povećanje dobitak za 11.896 hiljade BAM).

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.6. Tržišni rizik (nastavak)****29.6.2. Kamatni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje pregled primjenjenih godišnjih kamatnih stopa na najznačajnije finansijske instrumente:

	U stranoj valuti	U domaćoj valuti BAM
Aktiva		
Obavezna rezerva kod Centralne banke	-	0,60%
Sredstva preko obavezne rezerve	-	(0,50%)
Devizni računi kod inostranih banaka	0,70%	-
Kredit plasirani komitentima do jedne godine:		
- pravna lica	-	3,30%-14,00%
- stanovništvo	-	3,70% -15,49%
Kredit plasirani komitentima preko jedne godine:		
- pravna lica	-	2,50%-15,49%
- stanovništvo	8,99%	3,00%-15,49% +6M Euribor
Pasiva		
Depoziti po viđenju pravnih lica	0,00%	0,00%-0,11%
Depoziti po viđenju stanovništva	0,00%-0,50%	0,00%-0,50%
Kratkoročni depoziti:		
- pravna lica	0,00%	0,00%-0,70%
- stanovništvo	0,00%	0,00%
Dugoročni depoziti:		
- pravna lica	1,45%-2,20%	0,00%-2,60%
- stanovništvo	0,00%-5,88%	0,00%-5,00%
Kredit:		
EFSE	3,10%- 6,20%	
KfW	2,90%	-
Fond za razvoj i zapošljavanje RS	-	0,50%-1,70%
Fond stanovanja RS	-	0,60%-1,80%
Fond za razvoj istočnog dijela RS	-	0,30%-1,80%

Banka je izložena raznim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.6. Tržišni rizik (nastavak)****29.6.2. Kamatni rizik (nastavak)**

Naredna tabela prikazuje pregled kamatonosne i nekamatonosne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2020. godine:

(U hiljadama BAM)			
31. decembar 2021.			
	Kamatonosno	Nekamato- nosno	Ukupno
Monetarna aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	41.637	65.095	106.732
Sredstva kod drugih banaka	-	12.268	12.268
Hartije od vrijednosti	48.699	822	49.521
Kredit plasirani komitentima	412.892	-	412.892
Oprema, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine	-	7.336	7.336
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	6.879	6.879
Potraživanja po osnovu kamata, naknada i druga potraživanja	584	4.082	4.666
Ukupno monetarna aktiva	503.812	96.482	600.294
Monetarna pasiva			
Depoziti banaka i komitenata	350.315	108.566	458.881
Primljeni krediti	43.177	50	43.227
Subordinirani dug	6.845	119	6.964
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	7.254	-	7.254
Ostala pasiva	-	5.289	5.289
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	758	758
Ukupno monetarna pasiva	407.591	114.782	522.373

(U hiljadama BAM)			
31. decembar 2020.			
	Kamatonosno	Nekamato- nosno	Ukupno
Monetarna aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	46.352	53.471	99.823
Sredstva kod drugih banaka	-	14.276	14.276
Hartije od vrijednosti	35.468	471	35.939
Kredit plasirani komitentima	347.924	-	347.924
Oprema, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine	-	7.291	7.291
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	7.721	7.721
Potraživanja po osnovu kamata, naknada i druga potraživanja	195	5.130	5.325
Ukupno monetarna aktiva	429.939	88.360	518.299
Monetarna pasiva			
Depoziti banaka i komitenata	328.431	63.692	392.123
Primljeni krediti	37.468	44	37.512
Subordinirani dug	6.845	119	6.964
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	8.006	-	8.006
Ostala pasiva	-	3.810	3.810
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	797	797
Ukupno monetarna pasiva	380.750	68.462	449.212

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.7. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik koji nastane kada Banka nije u mogućnosti da u potpunosti i bez odlaganja izvrši sve obaveze na dan dospijea. Osnovni cilj upravljanja likvidnošću Banke jeste osigurati da Banka ima raspoloživa sredstva, koja uslovljavaju razumne troškove, kako bi izvršavala sve obaveze za očekivane i neočekivane fluktuacije u izvještaju o finansijskom položaju. Dodatno, proces upravljanja likvidnošću Banke treba da osigura da postoji dovoljno likvidnih sredstava za finansiranje razvoja kreditnog portfolija.

Strategija upravljanja likvidnošću Banke se sprovodi uspostavljanjem kontrole nad ročnom usklađenosti sredstava i izvora sredstava baziranoj na realnim i preciznim projekcijama novčanih priliva i odliva, redovnih i vanrednih, za različite vremenske periode.

Strategija upravljanja likvidnošću aktive obuhvata:

- nastojanje da se u aktivi drže likvidni oblici imovine koji bi se u slučaju veće izloženosti riziku likvidnosti mogli prodati na tržištu bez gubitaka (da u svakom momentu raspolaže sa dovoljnom količinom likvidnih sredstava za pokriće eventualnih obaveza);
- diverzifikacija ulaganja po klijentima, tržištima, privrednim granama i ročnosti plasmana.

Strategija za upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti obuhvata:

- nastojanje da se obezbijedi stabilnost depozita uz što veće učešće depozita sa dužim rokovima dospijea,
- maksimalna diverzifikacija izvora sredstava po dospijecu, stabilnosti, porijeklu, tržištu i instrumentima,
- naročita pažnja prema velikim depozitima,
- obezbjeđenje aranžmana sa domaćim i stranim bankama o uzajamnom pružanju međubankarskih kredita za likvidnost kako bi se u slučaju viškova likvidnosti sredstava plasirala uz odgovarajuću kamatnu stopu, odnosno u slučaju nedostatka sredstava za likvidnost ona obezbjeđivala pod povoljnim uslovima.

Primarni izvori sredstava su lokalni depoziti do kojih Banka dolazi adekvatnom depozitnom politikom i politikom kamatnih stopa.

Za donošenje, potpunost i sprovođenje Programa za upravljanje rizikom likvidnosti odgovoran je Nadzorni odbor Banke i Uprava Banke.

Za svakodnevno praćenje dnevne likvidnosti Banke zadužen je rukovodilac Sektora sredstava i transakcionih poslova i Komisija za likvidnost, za praćenje kratkoročne likvidnosti Komisija za likvidnost, a za praćenje dugoročne likvidnosti ALCO odbor (Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke).

Odgovorna lica u Banci:

- prate poziciju likvidnosti i kompoziciju dospijea aktive i pasive,
- obavljaju operativno upravljanje likvidnim sredstvima na dnevnoj osnovi,
- upoređuju pozicije sa projektovanom pozicijom kako bi se utvrdili trendovi u pozicijama likvidnosti i poduzele korektivne mjere da bi pozicija likvidnosti i nesklad u dospijecu bili u skladu sa zakonom i limitima koje je odredio Nadzorni odbor Banke.

Naredna tabela prikazuje GAP analizu sredstava i obaveza prema odgovarajućoj dospelosti na osnovu preostalog perioda do ugovorenog datuma dospijea kroz usklađenost potraživanja i obaveza po periodima dospijea, a u skladu sa regulativom ABRS.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.7. Rizik likvidnosti (nastavak)

31. decembra 2021. godine	(U hiljadama BAM)				
	Do mjesec Dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
AKTIVA					
Novčana sredstva i sredstva kod					
Centralne banke	106.732	-	-	-	106.732
Sredstva kod drugih banaka	12.268	-	-	-	12.268
Hartije od vrijednosti	-	-	5.205	44.316	49.521
Kredit plasirani komitentima	15.387	26.670	106.651	264.184	412.892
Oprema, nematerijalna ulaganja i					
investicione nekretnine	-	-	-	7.336	7.336
Poslovni prostori uzeti u najam					
MSFI 16	-	-	-	6.879	6.879
Ostala aktiva	2.108	-	7	2.551	4.666
Ukupna aktiva	136.495	26.670	111.863	325.266	600.294
PASIVA					
Depoziti	143.043	25.145	132.597	158.096	458.881
Obaveze po uzetim kreditima	292	577	12.606	29.752	43.227
Subordinirani dugovi	-	119	6.845	-	6.964
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	361	1.064	5.829	7.254
Ostala pasiva	3.704	229	673	683	5.289
Rezervisanja za potencijalne					
gubitke	-	-	-	758	758
Ukupna pasiva	147.039	26.431	153.785	195.118	522.373
Ročna usklađenost	(10.544)	239	(41.922)	130.148	77.921

31. decembra 2020. godine	(U hiljadama BAM)				
	Do mjesec Dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
AKTIVA					
Novčana sredstva i sredstva kod					
Centralne banke	99.823	-	-	-	99.823
Sredstva kod drugih banaka	14.276	-	-	-	14.276
Hartije od vrijednosti	-	-	-	35.939	35.939
Kredit plasirani komitentima	12.330	25.788	94.272	215.534	347.924
Oprema, nematerijalna ulaganja i					
investicione nekretnine	-	-	-	7.291	7.291
Poslovni prostori uzeti u najam					
MSFI 16	-	-	-	7.721	7.721
Ostala aktiva	1.571	518	8	3.228	5.325
Ukupna aktiva	128.000	26.306	94.280	269.713	518.299
PASIVA					
Depoziti	91.222	32.240	121.465	147.196	392.123
Obaveze po uzetim kreditima	240	508	21.624	15.140	37.512
Subordinirani dugovi	119	-	6.845	-	6.964
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	-	1.273	6.733	8.006
Ostala pasiva	1.863	521	286	1.140	3.810
Rezervisanja za potencijalne					
gubitke	-	-	-	797	797
Ukupna pasiva	93.444	33.269	151.493	171.006	449.212
Ročna usklađenost	34.556	(6.963)	(57.213)	98.707	69.087

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.8. Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom je važan dio poslovanja Banke, koji obezbjeđuje minimiziranje nepovoljnih efekata na zarade i kapital Banke. Upravljanje operativnim rizicima podrazumijeva:

- formiranje mreže staratelja i izvestilaca operativnih rizika po sektorima i službama, koji su zaduženi za izvođenje aktivnosti na području upravljanja operativnim rizicima,
- vođenje evidencije o nastalim štetnim događajima,
- identifikaciju i ocjenjivanje operativnih rizika na svim procesima, te usvajanje mjera za smanjenje rizika,
- redovno izvještavanje o nastalim štetama i detaljnom sagledavanju identifikovanih rizika po procesima,
- praćenje izvođenja predloženih mjera sagledavanja operativnih rizika.

Upravljanje operativnim rizikom se vrši na osnovu:

- praćenja nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika,
- identifikacije rizika po procesima u Banci,
- mjerenja značajnih rizika,
- kontinuirane kontrole i praćenja operativnih rizika,
- formiranja iznosa minimalnog adekvatnog kapitala.

Praćenje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa uputstvom za evidentiranje štetnih događaja.

Upravljanje operativnim rizicima se sastoji od sljedećih aktivnosti:

- identifikacija postojećih izvora operativnih rizika i izvora koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema i aktivnosti,
- mjerenje operativnih rizika tačnom i pravovremenom procenom tog rizika,
- kontinuirana kontrola operativnih rizika koja obezbjeđuje njegovo održavanje do nivoa koji je prihvatljiv za rizični profil Banke, njegovo smanjenje i svođenje na najmanju moguću mjeru,
- kontinuirano praćenje operativnih rizika analizom stanja, promjena i trendova izloženosti Banke tom riziku,
- formiranje iznosa minimalnog kapitala za zaštitu od nastanka gubitka po osnovu operativnog rizika-MAKOR,
- jasno definisana ovlaštenja i linije odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizicima,
- sistem kojim se obezbjeđuje da se svi radnici Banke upoznaju sa svojim obavezama u procesu upravljanja operativnim rizikom,
- sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora i Uprave Banke o funkcionisanju sistema za upravljanje operativnim rizikom,
- obavezu periodičnog preispitivanja kao i obavezu Nadzornog odbora Banke da najmanje jednom godišnje vrši analizu i ocjenu adekvatnosti uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizikom Banke.

29.9. Upravljanje kapitalom

Kapital predstavlja rijedak ekonomski resurs i upravljanje kapitalom čini jednu od najvažnijih komponenata opreznog, efikasnog i strateškog planiranja i upravljanja Bankom. Politika upravljanja kapitalom obuhvata obezbjeđenje i održavanje kvantiteta i kvaliteta kapitala najmanje na nivou minimalnih standarda iz Odluke o minimalnim standardima upravljanja kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, odnosno, minimalni iznos osnivačkog kapitala i najniži iznos neto kapitala koji Banka mora održavati ne može biti manji od 15 miliona BAM. Kapital Banke u skladu sa Odlukom čine iznosi osnovnog (Tier 1), dopunskog (Tier 2), a neto kapital čini iznos kapitala umanjeno za odbitne stavke.

Politike Banke za obezbjeđenje kvantiteta i kvaliteta kapitala Banke obuhvataju:

- u pogledu sastava i profila akcionara, akcenat je na akcionare iz oblasti bankarstva, mikrokreditiranja, finansijskog investiranja, preduzeća iz oblasti privrede, te fizička lica,
- politiku više vrsta instrumenata kapitala posebno u osnovnom i dopunskom kapitalu, te smanjenje ili izbjegavanje odbitnih stavki kapitala Banke,
- u pogledu rasporeda ostvarene dobiti, u skladu sa propisima, povećanje ukupnog kapitala Banke,
- u pogledu visine adekvatnosti kapitala, kada ista padne ispod 15%, Banka preduzima aktivnosti na poboljšanju iste putem raspisivanja nove emisije, povećanja dopunskog kapitala uz davanje prioriteta restrukturiranju nekvalitetne aktive, otpisu trajnih obaveza, uzimanju subordiniranih dugova.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Procedure za stalno praćenje stanja se obezbjeđuju kroz:

- vođenje ažurnih knjigovodstvenih evidencija,
- praćenja stanja kapitala po kvantitetu, kvalitetu i strukturi,
- praćenjem i analizom stavki bilansa i vanbilansnih kreditnih ekvivalenata,
- izvještavanjem o nastalim promjenama u kapitalu i promjenama koje mogu značajno negativno uticati na adekvatnost kapitala,
- predlaganjem mjera koje je neophodno preduzeti u cilju obezbjeđenja strukture kvantiteta i kvaliteta kapitala,
- planiranje kapitala u smislu predviđanja budućih potreba Banke za kapitalom.

U skladu sa zakonskom regulativom Banka je u obavezi da održava adekvatnost kapitala minimalno 12%, a rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i izvještaj u propisanoj formi, na kvartalnoj osnovi, dostavlja ABRS. U skladu sa rješenjem broj 02-21-212-1866-3/21 od 29.12.2021. godine ABRS je Banci je propisala i dodatni zahtjev za kapitalom u visini 1% na stope kapitala propisane Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Na dan 31. decembra 2021. godine svi pokazelji kapitala Banke su u saglasnosti sa propisanim:

(U hiljadama BAM)

Na dan

	31. decembra 2021.	31. decembra 2020.
Redovni osnovni kapital	69.119	64.501
Dopunski kapital	1.102	6.272
Regulatorni kapital	70.221	70.773
Ukupan iznos izloženosti riziku	413.605	360.215
% adekvatnosti osnovnog kapitala	16,71%	17,91%
% adekvatnosti regulatornog kapitala	16,98%	19,65%

Regulativom je definisano da se u regulatorni kapital priznaje zadržana dobit, a odlukom Skupštine akcionara akumulirana neraspoređena dobit iz 2020. godine je u 2021. godini raspoređena na zadržanu dobit i zakonske rezerve.

30. DOGAĐAJI NAKON IZVJEŠTAJNOG PERIODA

1. Nakon 31.12.2021. godine došlo je do promjena unutar Uprave Banke.

Na dan 31. decembra 2021. godine Upravu Banke čine:

- Bojan Luburić, predsjednik
- Sandra Lonco, član
- Dragan Đurić, član

Na dan 18. februara 2022. godine Upravu Banke čine:

- Bojan Luburić, predsjednik
- Dragan Đurić, član
- Saša Sekulić, član

2. S obzirom na trenutni uticaj i posljedice uzrokovane dešavanjima u Ukrajini na globalnu privredu, Banka procjenjuje da bi isti mogli imati uticaj i na poslovanje Banke. Trenutno nije moguće procijeniti uticaj i posljedice navedenih dešavanja na finansijski položaj i poslovanje Banke. U narednom periodu Banka će pratiti i postupati u skladu sa svim zakonskim i regulatornim odlukama, kao i ostalim objavljivanjem vezano za dešavanja u Ukrajini.

31. DEVIZNI KURS

Zvanični kurs primijenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine, za sljedeće značajnije valute iznosi:

	31. decembra 2021.	U BAM 31. decembra 2020.
USD	1,7256	1,5926
CHF	1,8873	1,8014
EUR	1,9558	1,9558